[Ao. 1820.]

[No. 43.

Bataviasche Courant.

ZATURDAG, den 21sten OCTOBER, 1820.

BENOEMINGEN.

CIVIELE.

Tot secretaris van het Gouvernement voor het departement der inlandsche zaken, de kapitein *C. P. J. Elout*, aide de camp van den Gouverneur Generaal.

Tot secretaris ter residentie Crawang, de heer *N. C. C. Romswinckel*, thans 1ste kommies bij de hoofd-directie van financien, 3de departement.

Tot 1ste kommies bij de hoofd-directie van financien, de heer *R. C. van Cattenburch*, thans buitengewoone kommies ter algemeene secretarie.

Tot plaatselijke heelmeester over de residentie Japara en Joana, de heelmeester *Joseph Battij*.

Tot 1ste kommies bij den water-fiskaal te Batavia, de heer *A. Brak*.

Tot 2de kommies bij het bureau van den resident van Batavia, *F. E. de Nis*.

Tot kommies bij de weeskamer te Batavia, de klerk ter algemeene secretarie, *J. M. Peronneau van Leijden*.

De Heer Mr. *H. J. van de Graaff*, benoemd tot raad van Nederlandsch Indië, van zijne zending naar de Moluksche Eilanden terug gekeerd zijnde, heeft op den 17den dezer den eed als zoodanig afgelegd, en vervolgens zitting genomen aan de tafel der Hooge Regering.

Bij eene resolutie van dienzelfden dag is bepaald, dat Zijn Ed. vooreerst nog zal blijven waarnemen de functien van hoofd-inspecteur van financien.

MILITAIRE.

Plaatselijke staf.

Tot kommandant der 3de groote militaire afdeeling, de kolonel *J. F. H. Bonnelle*.

ZEE-TIJDINGEN.

BATAVIA.

Aangekomen.

Oct. 13 — *Z. M. korvet Venus, kapt. luit. Van Schuler, van Malacca, Riouw en Muntok, den 4 sept. passag. de heeren Ege, Fisser, en Angelbeek; schip Het Schoon Verbond, P. F. Wegener, van Amsterdam den 26 junij, met Z. M. Troepen; Engs. schip Ranger, S. Ashmore, van Muntok den 5 oct.; Americ. brik Pacahontas, E. Snow, van Muntok den 2 oct.; schip Jacoba, W. Crozier, van Muntok den 4 oct. passag. w.d. Balstijn, en familie.*

— 15 — *Z. M. korvet Het Zeepaard, kapt. luit. A. Reijits, van Texel, Plijmouth en Rio de Janeiro den 5 mei, passag. de heer P. N. Lequiller; Deensche schip Het Indiske Paket, J. Bruhn, van Amsterdam den 26 junij, passag. de heer L. H. Wattenddorff; Americ. schip Ida, F. Williams, van Rio de Janeiro den 20 augustus; schoener Pamalang, Tan Kiseng, van Tagal den 5 oct.*

— 16 — *schip Jacoba, J. A. Lang, van Indramaijoe den 12 oct.; brik Frederik, H. Bear, van Sourabaija den 9. oct.; Engs. schip George Cruttenden, J. J. R. Bowman, van Sourabaija den 11 oct.; Americ. brik Ontario, J. Wehever, van Salem den 22 mei; dito brik Pickering; S. B. Edes, van Kaap de Goede Hoop den 1 sept. passag. de heer H. P. Mernet.*

— 17 — *brik Ingsoen, Souw Lamko, van Maccassar den 30 sept.*

— 18 — *Engs. schip Wellington, G. Maxwel, van Calcutta, Madras, Padang, en Bencoolen den 7 augs.*

— 19 — *brik Maxima, J. Kasparman, van Sourabaija en Cheribon, den 13 oct.*

Vertrokken.

Oct. 14 — *Amerik. schip Hope, T. Tate, naar Calcutta; brik Anna Charlotta, J. C. Holtrop, naar Rembang.*

— 15 — *brik Experiment, H. Hooper, naar Banka, met Z. M. troepen; brik Indramaijoe, C. Borchenkamp, naar Indramaijoe; schoener Dorothea, J. White, naar Samarang, passagiers, de heer H. Levue met deszelfs zoontje; schoener Molucco, Perrij, naar Samarang.*

— 17 — *brik Wanhin, The Kweke, naar Rembang; brik Franciena, W. H. Beaver, naar Tagal, passagier, de heer J. J. Nolthenius.*

— 18 — *schip Pekin, R. Sijmons, naar Padang, passagiers, de heeren J. du Puij en familie, J. B. van Weemen, met Z. M. troepen, en 20 bannelingen; Amerik. schip Liverpool Packet, A. Coffin, naar Amsterdam.*

— 19 — *brik Cornelia, J. Fredrick, naar Indramaijoe.*

— 20 — *schip Marij, W. Alexander, naar Rotterdam; schoener de Grisjee, A. A. van Stamberger, naar Pamanoekan, passagiers, T. H. Jackson.*

Schepen liggende ter reede.

Zr. Ms. schip Tromp; korvetten Venus, Het Zeepaard; kanonneer-boot No. 11; rociekanonneer-booten No. 2 en 3; gearmeerde laadschouw No. 4; schepen Baronnesse van der Capellen, Betsij & Caroline, Christina Bernardina, Concordia, Prince Blucher, Race Horse, Merie Oesman, Elizabeth Johanna, Celia, Maria Louisa, Het Schoon Verbond, Jacoba, Jacoba; brikken Samarang, Adventure, Habgang, Jupiter, Fannij, Succes, Tweed, Coembal, De Goede Hoop, Aglaija, Wilhelmina, Elizabeth, Amazoon, Ingsoen, Maxima; schoeners Fongsien, Haphien, De Hoop, Pamalang, Swaluw; salasala Martha.; Engs. schepen Mary, Morning Star, Ranger, George Cruttenden, Wellington; brik Harriet.; Deensche schip Het Indiske Paket.; Amerik. schepen United States, Thomas Wilson, Clarissa, Catharine, North Point, William, Ida; brikken Pocahontas, Ontario, Pickering.

Schepen Straat Sunda doorgezeild.

Ingezeild.

Oct. 13 — *schip Ida, F. Williams van Rio Janeiro, den 20sten augs. naar Batavia.*

— 15 — *Eng. schip Wellington, G. Maxwell, van Calcutta, den 7den aug, Madras den 3den sept, Padang, den 27sten dito Bencoolen, den 11den oct. naar Batavia.*

— 19 — *Amerik. schip Ellen Douglas, S. C. Martin, van Salem, den 15den junij naar Batavia.; schip Antoinetta Jacoba, kapt. D. Krayer, van Amsterdam, den 29sten april naar Batavia.; dito Elizabeth van Amsterdam, J. Schindehutte, van Amsterdam, den 23sten mei naar Batavia.*

Uitgezeild.

Oct. 13 — *Amerik. schip Malabar, J. Orne, van Sourabaija, naar Holland.*

— 15 — *Amerik. schip Hope, J. Tate, van Batavia naar Calcutta.*

— 19 — *Amerik. schip Liverpool paket, A. Coffin, van Batavia, den 18den oct. naar Amsterdam.*

SAMARANG.

Aangekomen.

Oct. 9 — *brik Geertruida, R. de Vos, van Batavia.*

— 10 — *brik Cato, C. F. Draijman, van Paccalongan, passagier, de heer J. Nutting.*

— 13 — *Z. M. schoener No. 16, van Heemskerck, van Paccalongang.*

Vertrokken.

Oct. 7 — *schip Marij, W. Alexander, naar Batavia en Nederland.; brik Elizabeth, M. Faulhaber, naar Batavia, passagiers, de heeren J. Samuels, J. Doelij en Kilian.*

— 9 — *brik Boeang Besse, B. Paijr, naar Sourabaija, passagiers, de heeren P. Cornelis, C. Valk en vrouw.*

— 14 — *brik Anna Maria, C. Knuppel, naar Batavia.*

Schepen liggende ter reede.

brikken Johanna Maria, De Goede Voornemens, Helena, Hendrik; schoeners Eliza, Johanna Elizabeth.; Arab. schip Magbarz; chaloup Cheribon.; Chineesche brik Ingsoen.

SOURABAIJA.

Aangekomen.

Oct. 8 — *brik Aurora, C. Gebhardt, van Amboina, den 20sten sept. passagiers, de heeren P. de Bree, J. Maurits, C. H. Dembor, W. Thomas en jufv. Hertzogh.*

— 13 — *schoener Lamodeste, C. Malow, van Rembang, den 11den oct.*

Vertrokken.

Oct. 8 — *Amerik. schip Malabar, J. Orne, naar Antwerpen.*

— 9 — *brik Fredrik, Henrij Bear, naar Batavia.*

— 10 — *schip Johanna Frederika, P. de Haan, naar Passoeroeang.; Eng. dito George Cruttenden, J. J. R. Bouman, naar Batavia.*

— 13 — *Eng. schip David Shaw, John Jordain, naar Mauritius.*

Schepen liggende ter reede.

Zr. Ms. korvet Eendragt; brik Jacoba Elizabeth; schoeners Schildpad, Emma; schepen Eelips, Arinus Marinus, Wilhelmina, Resolie; brikken Willem Johan, Laidie Pontianak, Floris, Maria, Elizabeth, Jadul Karim, Vriendschap, Aurora, Anna, Pieternella; schoeners Rose, Santa, Sophia, Salomina, Marij, Lamodeste; kotter De Goede Hoop.; Eng. schepen Minerva, Britannia; brik Alert.; Amerik. brik Brazilian.

Zee-Tijdingen, getrokken uit de Haarlemsche Courant.

Den 9 mei is in Tessel binnen gekomen het schip *B verl. ij*, kapt. J. Gardner van Manilla. Den 11 het schip *de Koophandel*, kapt. C. F. Jansen van Batavia. Te Helvoet, het schip *The Governor Brooks*, kapt. J. W. Allen.

Den 12 mei in Tessel het schip *Franklin*, kapt. C. Swaan van Batavia. Den 8 mei was op de hoogte van Brighton het schip *Hibernia*, kapt. Lennon van Batavia naar Rotterdam.

Den 8 mei zijn te Cowes binnen geloopen de schepen *Asia*, kapt. J. Miller van Batavia naar Amsterdam en *Kambang Jatie*, kapt. C. M'Lean van Batavia naar Rotterdam. Te Helvoet, het schip *de Admiraal Buijskes*, kapt. F. W. Coffin van Batavia, dezelve heeft even op den Ooster gezeten, doch is met behulp van een lootsboot af gekomen.

Te Oostende is gearriveerd Wens van Batavia.

Te Bourdeaux is gearriveerd het schip *La Rose*, van Java en Cochinchina.

Te Antwerpen is gearriveerd, C. M'Lean, van Batavia. Te Gravesend Anderson van Batavia.

Te Havre is aangekomen, J. Buffington, van Siam en Batavia.

Te Antwerpen is gearriveerd J. W. Allen, van Batavia.

Den 25 mei is in Deal binnen geloopen het schip *Asia*, kapt. J. Miller, van Batavia naar Londen.

Den 31 mei is in Tessel binnen gekomen het schip *Cornelia*, kapt. C. Havelstein van Batavia, laatst van Margat. Den 4 juni het schip *Elizabeth*, kapt. C. Pakes, van Batavia.

Den 7 juni het schip *The Union*, kapt. F. Ox ..., van Batavia, laatst van Cowes.

BATAVIA, *den 20sten October.*

Door Z. M. korvet *de Venus*, gekommandeerd door den kapitein-luitenant *van Schuler*, is op den 20sten September j. l., tusschen de eilanden *Linga* en *Taija*, hernomen, een door de zeeroovers overweldigde brik, te huis behoorende te Sumanap, en van daar naar *Linga* bestemd, met eene lading rijst, olie en stukgoederen. De eigenaar en gezaghebber van dit vaartuig, en zijne equipage, alle Javanen, werden weinige uren daarna op zee ontmoet, in eene chaloup, waarmede zij hunnen bodem hadden verlaten, na een hardnekkig maar vruchteloos gevegt tegen de zeeroovers te hebben gevoerd. De kapitein-luitenant *van Schuler*, heeft den eigenaar dadelijk in het bezit van zijn vaartuig hersteld, tevens voor zich zelf en zijne officieren en manschappen afstand doende van alle vorderingen welke de wetten in soortgelijke gevallen aan den hernemer toekennen. Dit belanglooze gedrag kan niet anders dan ten hoogste worden goedgekeurd, daar hetzelve zoo geheel overeenstemt met de zachte en billijke beginselen welke den grondslag uitmaken van het Nederlandsche bestuur.

EUROPA.

SPANJE.

MADRID, *den 26 April.*

Z. M. de Koning heeft een dekreet der Cortes op nieuw verbindend verklaard, bij hetwelk alle dienstdoende Geestelijken gelast worden, om elken zon- en feestdag de grondregelen der constitutie aan hunne gemeente uitteleggen en voor dezelve bevattelijk te maken. Het zelfde wordt aan alle onderwijzers, zoo hoogere als lagere, bevolen, en Z. M. heeft tevens gelast, dat men van de Grondwet van den Staat eene stereotijpe uitgave zal vervaardigen.

Ingevolge art. 362 van de constitutie heeft Z. M. de oprigting eener nationale garde over geheel Spanje bevolen. Alle spaansche burgers; van den ouderdom van 18 tot 50 jaren, hebben regt, om in dezelve te worden geplaatst, mits zij zich een uniform aanschaffen. De officieren worden bij meerderheid van stemmen benoemd. De manschappen moeten zweren; te zullen verdedigen den roomschen godsdienst; handhaven de constitutie; getrouw blijven aan den Koning; gehoorzamen hunne opperhoofden en tot in den dood beschermen de nationale vanen. De plaatselijke geestelijkheid moet bij het afleggen van den eed tegenwoordig zijn en de nakoming van denzelven de manschappen op het sterkst aanbevelen.

De toegang in Spanje is de *Josephinos* nog maar ten halve vergund. Bij dekreet des Konings van den 20 wordt bepaald, dat zij de Ebro niet zullen mogen passeren.

... *den 2 Mei.*

In het begin van de loopende maand zullen verscheidene fregatten en ligte oorlogsvaartuigen uit Kadix naar de amerikaansche kolonien en bijzonder naar Venezuela onder zeil gaan. Sommige zullen troepen aan boord nemen. Men zal aldaar de constitutie proclameren en de onderhandelingen met de insurgenten zoo veel mogelijk bespoedigen.

In een dekreet van Z. M. den Koning, den 29 April uitgevaardigd en sedert officieel bekend gemaakt, worden de provinciale en stedelijke overheden gelast, om te zorgen, dat van alle gebouwen en gestichten zullen worden weggenomen de teekenen van leenroerigheid en de overblijfselen van eene min vaderlijke regering, dan die, welke Z. M. thans bezworen heeft, daar de spaansche natie geene andere souvereiniteit erkent, noch erkennen zal dan die der natie zelve, en zij alzoo niet moet worden verstoord door het gezigt van voorwerpen, waar door zij aan hare voormalige vernedering wordt herinnerd.

den 11 Mei.

Men heeft dezer dagen officieel bekend gemaakt, dat de Hoven van Parijs, Londen, 's Gravenhage, Munchen en Dresden, het bewind van Zwitserland en de Senaat van Hamburg reeds geantwoord hebben op de kennisgeving, dat Z. M. de Koning den eed aan de constitutie heeft afgelegd, en wegens de maatregelen, welke genomen zijn geworden, om het staatkundig beheer, 't welk dezelve voorschrijft, te herstellen. De vermelde antwoorden zullen eerlang openbaar worden bekend gemaakt. Van de zijde der Constitutionelen verzekert men, dat het antwoord uit Londen en uit 's Gravenhage eene gelukwensching behelst wegens het regerings-stelzel, door Z. M. aangenomen, en de gebeurtenissen welke daarop zijn gevolgd.

De keuze van de kiezers, welke voor dit arrondissement Gedeputeerden moeten benoemen, is zoodanig, dat men voor de hoofdstad geene andere Gedeputeerden, dan die tot de *liberale* (in tegenoverstelling van de *servile*) partij behooren. Onder dezelve is de geneesheer Paralea, meer bekend als de *Guerilla el Medico*, die bijna *Joseph Buonaparte*, voor de poorten der stad gevangen had genomen.

den 15 Mei.

Z. M. de Koning heeft een besluit der *Cortes* hernieuwd, waarbij voor eerst verboden wordt, personen in de kloosters aan te nemen, of iets van de geestelijke eigendommen te vervreemden. Een der constitutionele dagbladen schat de waarde dezer eigendommen op 18,000 millioenen realen (2,000 millioenen franken.)

FRANKRIJK.

PARIJS, *den 8 Mei.*

Gisteren ten 1 uur na middernacht heeft men gevat zekeren Gravier, op het oogenblik dat hij een pakje buskruid, bevattende twee à drie ponden, sterk met pakdraad omwonden en van een aangestoken lont voorzien, nederlegde, in de nabijheid van het kasteel der Tuilerien, ter zelver plaatse, waar eenigen tijd geleden een zoogenaamde petard is afgestoken. Men heeft bij denzelven een kwaadaartig vierregelig vers, tegen de koninklijke familie gerigt, gevonden. Men verzekert, dat de policie, van het voornemen diens mans onderrigt, den dienstdoenden Maarschalk, Hertog van Tarente (Macdonald), daarvan kennis heeft gegeven, en dat deze de gewone schildwachten had doen intrekken en door Gensdarmes in burger kleeding doen vervangen; zoo dat de schuldige op heeter daad werd betrapt. Volgens sommige is Gravier in 1815 een spion van Buonaparte en alstoen als zoodanig in de Nederlanden werkzaam geweest. Sedert moet hij in een regiment lansiers zijn geplaatst. Men verzekert ook, dat eenige zijner medestanders gevat zijn geworden en dat hij heeft erkend mede het eerste vuurwerk te hebben afgebrand. Onpartijdige lieden meenen; dat de zucht, om de zwangere Hertogin van Berri een schrik aantejagen, welke welligt noodlottige gevolgen zoude kunnen hebben, de aanleidende oorzaak is tot dit bedrijf, en houden het voor zeker; dat de schuldige behoort tot de aanklevers van de buonapartiaansche factie, die zich door hunnen haat tegen het regerend Huis kenmerken; het is hun aangenaam, dat deze zaak zal kunnen worden onderzocht, daar dergelijke bedrijven, in deze dagen, de beminnaars eener redelijke, wenschelijke vrijheid, waarvan die factie nimmer een denkbeeld heeft gehad ten hoogsten bedroeven.

den 11 Mei.

Men vindt van tijd tot tijd breedvoerige beschrijvingen in de anti-liberale dagbladen van de werkzaamheden der Missionarissen. Zij melden, onder andere, dat de missie te Toulon zeer heilzame gevolgen heeft gehad; dat men aldaar zelfs de galeislaven een zeker aandeel aan de plegtigheid heeft kunnen geven en dat de Missionarissen gepoogd hebben, om dezelve tot hunne verbetering te doen strekken. Te Bourg is het kruis met de meeste plegtigheid geplant. Jonge meisjes, bejaarde vrouwen, de bezetting, de nationale garde, de plaatselijke overheid en geestelijkheid, en de Leden der regtbank zijn daarbij tegenwoordig geweest. De *Abt Janson* is dezer dagen uit Toulon teruggekomen; om de jaarlijksche godsdienstige plegtigheden op de *Mont Valerien* bij deze hoofdstad te besturen. Vijftien honderd soldaten, van de garde, te Courbevoije gekazerneerd, hebben dezelve bij bewoond en de Abt heeft daarna met hun het middagmaal in de kazerne gehouden.

den 15 Mei.

De kamer der Pairs heeft zich heden als Geregtshof geconstitueerd, ten einde den moordenaar van den Hertog van Berri te vonnissen. De heer *Bastard-de-l'étang* heeft, uit naam van de commissie, met de instructie belast, rapport uitgebragt. Dit rapport was te breedvoerig om in eene en dezelfde zitting te worden aangehoord; weshalve de kamer op morgen op nieuw tot dat einde bijeen zal komen. Het heeft veel opziens gebaard, dat dit regtsgeding juist op denzelfden dag is begonnen, waarop in de kamer der gedeputeerden de beraadslagingen over de nieuwe wet op de verkiezingen zijn geopend. Sommige Liberalen zijn van meening, dat men door dit proces den aandacht van het publiek heeft willen verdeelen. In een der anti-liberalen bladen beschouwt men de beschikking van dit gelijktijdig begin als eene tweeledige historische reparatie, welke de monarchie op de revolutie behaalt.

Men verneemt, dat de kamer van beschuldiging van het Geregtshof van Lijon heeft verklaard, dat er geene redenen bestonden, om de inschrijvers ten behoeve van de zoogenaamde ministeriele gevangenen deswegens in regten te vervolgen. Het schijnt nog niet bekend, wanneer dit regtsgeding hier ter stede zal worden voortgezet.

Heden ochtend waren al zeer vroegtijdig de toegangen tot de tribunen van de kamer der gedeputeerden door eene nieuwsgierige menigte bezet, welke de beraadslagingen over de zoo belangrijke nieuwe wet op de verkiezingen wenschte bijtewonen. Uit de departementen is een aantal lieden tot dat einde herwaarts gekomen. Vele aanzienlijke vreemdelingen hebben zich beijverd, om plaatsen te verkrijgen. Daar de tribunen in een zeer kort tijdsbestek met toehoorders vervuld waren, is eene groote menigte in de ruime voorportalen gebleven, en men verneemt, dat deze aldaar gedurende de geheele zitting, van tijd tot tijd, de kreet van *leve de Koning, leve de constitutie*, heeft doen opgaan.

In het begin der zitting heeft de Minister van binnenlandsche zaken de censeurs trachten te verdedigen tegen de beschuldiging, door den heer *Benjamin Constant*, in de vorige zitting ingebragt. Hij betoogde, dat zij alle lieden waren van eene zeer gematigde denkwijze en dat vele hunner, in vroeger dagen, de slagtoffers waren geweest van de revolutionaire woelingen. De heer *Constant*, antwoordde, dat hij de bedoelde personen niet kende, maar dat hij vol hield, dat hunne partijdigheid in het censureren alle kenteekenen droeg van de revolutionaire dagen van 1793: "Even als in dien tijd" vervolgde hij, "hoont en beleedigt men bijzondere personen en belet men hun te antwoorden; zoo als men destijds zijne vijanden aan wraak en moord opofferde en men hun belette de complotten, tegen hun gesmeed, kenbaar te maken, gaat men ook thans te werk. Alle die kenteekenen meende hij in de Anti-liberale bladen te ontdekken, zoo dat hij in zijn denkbeeld bleef volharden, dat de censeurs, welke zulks gedoogden, genomen waren uit het uitschot van de revolutie.

In den verderen loop der zitting hebben de heeren *Foy*, *Hernoux* en *Français de Nantes*, tegen de nieuwe wet gesprooken en de heeren *la Bourdonnaye* en *Castelbajac*; dezelve verdedigd.

De redevoering van den Generaal *Foy*, heeft een bijzonderen indruk gemaakt. Na aangehaald te hebben alles wat bij en sedert het indienen en het weder terug nemen van het eerste ontwerp is gebeurd, heeft hij betoogd, dat de nieuwe wet strijdig is met de beginselen van eenen waren representativen regeringsvorm en met den geest van het koninklijk charter; dat dezelve wet geenzins aan de natie zal voldoen, maar integendeel ten sterksten mishagen; dat zij geschikt is, om het hoog gezag uitsluitend aan eenige weinige personen, in handen te geven; zoo dat het hooge voorregt van den troon, om, zoo de leden der kamer oogmerken aan den dag leiden, strijdig met de staatkunde des Konings, die te kunnen ontbinden, van geene waarde zoude worden, daar men verzekerd konde zijn, dat die weinige personen op nieuw dezelfde kamer zouden benoemen. Hij gaf te kennen, dat men zich zoude bedriegen, indien men meende, dat men de natie met schijn of voorwendsel zoude kunnen lieden; dat zij te veel oordeel en te veel gezond verstand bezit, om niet te gevoelen, dat zij, met deze nieuwe inrigting, alten invloed op de keuze verliest. Hij beschouwde de thans nog bestaande wet als eenen helderen spiegel van de openbare opinie en meende dat deze opinie geenzins te vrezen was, daar zij niets verlangde, dan rust, vrijheid, Koning een charter. Hij betoogde verder, dat men zich

geenzins verwonderen moest, dat de meeste der kiezers, zoodanig als die bij de thans bestaande wet geconstitueerd is, niet tot gedeputeerden heeft verkooren die gene, welke zij als de oorzaken van het ongeluk van het vaderland beschouwt, als lieden, welke zich verheugd hebben over de komst der vreemdelingen, en hij vermeende, dat de keuze dezelfde zoude zijn geweest, al hadden er ook geene zoogenaamde committee directeurs bestaan. Hij beschouwde de woelingen tegen de thans bestaande wet alleen als voortkomende van de vijanden van de nieuwe, thans in Frankrijk bestaande, orde van zaken; die zelfs aan Z. M. den Koning het regt betwistten, om het charter te octroijeren. Hij scheen te erkennen, dat er vrienden van de vrijheid zijn, die zich misschien hebben gevleid, om als middelaars geroepen te zullen worden en die verkeerdelijk aan den dag hebben gelegd oogmerken, om het stelsel van vertegenwoordiging verder uittestrekken, dan met monarchale begrippen overeen kwam.

De redenaar meende al verder, dat er bij de natie geene helling bestond, om zich immer te onderwerpen aan de oude adelijke aristocratie; hij meende, dat dezelve daartoe te groote misslagen had begaan; hij zoude deze maar gaarne met stilzwijgen voorbijgaan, maar werd door den drang der omstandigheden genoodzaakt dezelve aanteroeren, en betoogde alzoo, dat het grootste gedeelte van de adelijke aristocratie hare eigendommen had verloren, om hare privilegien te houden; dat zij zich somtijds vijandig tegen de natie had getoond en zich meestendeels van dezelve had afgezonderd. Hij begreep, dat de vooringenomenheid der natie tegen deze klasse door de onderhavige wet aanmerkelijk zoude worden vermeerderd; en dat men Z. M. den Koning met het ontwerp ten eene male had verrast. Het slot zijner rede was vrij hevig. De zwakken en vreesachtigen; (zeide hij onder andere) welke men wijs maakt, dat dit ontwerp Frankrijk zal redden, zullen zich bedriegen. De tegenstand *tegen deze wet zal allerverschrikkelijkst wezen, daar de complotten der aristocratie ontmaskerd zijn*, en geene wijsheid of voorzigtigheid, indien de wet eenmaal is aangenomen, de verdere uitwerking dier complotten zal kunnen tegenhouden. Het gevolg daarvan zal wezen, dat de natie in twee deelen verdeeld zal worden, dat 'er twee legerplaatsen zullen zijn, en dat men zich onder tweederlei banieren zal vereenigen. Laten wij terug treden, zoo lang het nog tijd is. Laten wij den Monarch redden en hem overtuigen, dat zijne zedelijke zoo wel als stoffelijke magt alleen te vinden is in de natie, en nergens anders. Zijne redevoering is somwijlen door de toehoorders, zeer strijdig met de goede orde, zeer levendig toegejuicht geworden.

De Anti-liberalen, welke in deze zitting de voorgedragene wet hebben verdedigd, meenden dat de thans bestaande wet noodlottig was en grondden zich, om zulks te bewijzen, voornamelijk daar op, dat men met dezelve eenen Koningsmoordenaar als gedeputeerde had kunnen kiezen; (zij doelden op de keuze van den heer *Gregoire*, welke echter, zoo als men weet geene zitting heeft genomen); zij beschouwden echter het voorgedragen ontwerp nog geenzins als volmaakt, maar alleen als volkomen genoeg, om van gewend te worden, ten einde grooter nadeel voortekomen. De heer *Labourdonnaye* meende, dat de 80,000 personen, welke petitien, ten voordeele van de thans bestaande wet, hadden geteekend, niet in aanmerking konden komen, daar de meeste hunne namen ontwetend onder de petitien hadden geschreven; maar dat het aan den anderen kant duidelijk was, dat de massa der natien deze wet geenzins genegen was. De heer *Castelbajac* meende, dat het ontwerp geenzins de oligarchie meer begunstigde, dan de bestaande verordening, maar kwam 'er openlijk voor uit dat hoe meer de oligarchie gevestigd werd, hoe meer het welzijn van den Staat bevorderd zoude worden; dat de adel het charter geenzins vijandig was; maar dat het charter op den 20 Maart 1815 was bezweken en dat men zulks geenzins aan den adel konde wijten. Het ontwerp kwam ook hem onvolledig voor, maar hij meende, dat als de ministers *alomme* personen van *monarchale begrippen* het bewind in handen gaven, deze wet heilzame gevolgen konde hebben.

den 18 Mei.

In de kamer der gedeputeerden worden de beraadslagingen over de wet op de electien vlijtig voortgezet. Het aantal nieuwsgierigen, welke de beraadslagingen verlangen bijtewonen, neemt meer toe dan af. 's Avonds ten 10 uren staan er reeds lieden in de open lucht te wachten, om den volgenden ochtend eene plaats te kunnen bekomen. Des nachts worden zij in de binnengallerijen van het paleis toegelaten. Zoo wel bij dag als bij nacht kruisen er patrouilles van de gensdarmerie om het paleis en in hetzelve bevindt zich eene menigte agenten van policie, belast met de handhaving van de goede orde. De Anti-liberalen verklaren zich steeds voor de wet. Het verkiezen van den heer *Gregorie* heeft aan den heer *de Bonald* hetzelfde argument opgeleverd, als aan zijne voorgangers. Ook deze kwam er rond voor uit, dat het wenschelijk was, dat er eene aristocratie gevestigd werd in de kamer der gedeputeerden, even als in de kamer der Pairs; hij ging verder en betoogde, dat eene algemeene instelling van majoraten en de afschaffing van de tegen deze bepaling bestaande wetten heilzaam zoude zijn, en het verdeelen van de groote grondbezittingen zoude stuiten.

De minister van binnenlandsche zaken, de heer *Simeon*, heeft het ontwerp verdedigd en betoogd, dat men voortaan de kiezers, welke de Gedeputeerden verkiezen, moet onttrekken aan den invloed der partijschap; dat 30 jaren geleden de troon is om verre gestoten, door personen, die, met goede oogmerken, zich te zeer overgaven aan volks-denkbeelden; dat de gisting, welke in de tegenwoordige kamer reeds plaats heeft, vrees doet geboren worden, dat de democratie dezelve zal vermeesteren; en dat men in de eerste plaats daar tegen dient te waken. Hij ontkende niet, dat hij omtrent de verkiezingen, een jaar geleden, tegenovergestelde gevoelens had aan den dag gelegd; maar erkende tevens, dat hij als toen had gedwaald; dat de ondervinding hem had geleerd en dat het stijfhoofdigheid zoude zijn, om in die gevoelens te blijven volharden. Hij heeft voorts pogen te betoogen dat de oude aristocraten de meerderheid in de kiezers-collegien geenzins uitmaken en dat het ministerie niet blind genoeg is, om zijne magt en zijnen steun ergens anders te zoeken, dan in dien middenstand, bekend onder den naam van den derden stand (*tiers état*).

De redevoering van den Staatsraad *Royer Collard* tegen het ontwerp heeft een bijzonderen indruk gemaakt. Deze spreker beschouwde het ontwerp als in zich bevattende, de zaden van toekomende omwentelingen. Hij meende, dat de vrijheid met den wettigen monarch eene behoefte voor de fransche natie was geworden en dat men het een niet van het ander konde afscheiden, zonder zich bloot te stellen voor de meest geduchte rampen. Het charter beschouwde hij als het onverbreekbaar verbond van de wettige monarchie met de vrijheid, en, dit charter, meende hij, konde voor geene willekeurige uitleggingen vatbaar zijn, als behelzende hetzelve eene bepaling van de belangen, de zeden en den staat der maatschappij. Van Louis le Gros en Philippe le Bel af aan, meende hij, is de adel, eene orde in den staat gebleven en heeft dezelve, zoo zeer tot zijn eigen als tot Frankrijks onheil, voorregten en privilegien behouden, tot dat de revolutie de vrijheid der gemeenten voor altijd heeft geheiligd; welke vrijheid door het charter is voltooid, met de instelling van het erfelijk pairschap, buiten het welk de geheele maatschappij gevestigd is op de beginselen van gelijke regten, eene gelijkheid, welke tot waarborg heeft het stelsel van vertegenwoordiging. Deze vertegenwoordiging, meende hij al verder, kan niet worden aangetast, of men ondermijnt het charter; men maakt hetzelve bespottelijk, bijaldien men jaarlijks, naar aanleiding der omstandigheden, een ander plan ter vorming van de kamer der gedeputeerden wil aanbieden.

Vervolgens de grondbeginselen van de vertegenwoordiging ontwikkelende, betoogde hij, dat de instelling van de kamer der Pairs een verdrag was van het volk met den adel, hetwelk in den eigenlijken zin tot behoud van 's volks regten moest dienen, en dit beschouwde hij als eene voortreffelijke kunstgreep, welke de adelijke privilegien, uit de maatschappij, welke daardoor gedrukt werdt, overbragt in den boezem van de regering zelve. Buiten de kamer der Pairs moest, naar zijne meening, alles aan de zuivere gelijkheid kunnen worden getoetst en in de vorming van de kamer der gedeputeerden behoorden vooral, geene aristocratische belangen in aanmerking te kunnen komen; de kamer moest alle eigendommen zonder onderscheid vertegenwoordigen, en zoo men, gelijk bij het onderhavig ontwerp, het regt van dadelijke verkiezing, van de arrondissements-kiezers op de departementale kiezers, en dus van de meerderheid op de minderheid bragt, oordeelde hij, dat men de gelijke regten op eene verregaande wijze schond en de vertegenwoordiging vernietigde. Hij beschouwde de splitsing der kiezers als een blijk van verachting van het menschdom van de zijde der ontwerpers; eene onderneming, welke men zelfs onder Buonaparte niet had durven wagen.

„ De wet (vervolgde hij) zal niet aan het oogmerk voldoen. Frankrijk zal zich de vertegenwoordiging niet laten ontnemen. Zij moge voor eenen korten tijd in werking komen; de algemeene zeden zullen haar van zelve dooden. Men moge vrij, even als in 1798, eenige menschen deporteren; de grondwetten, die eenmaal wortel geschoten hebben, kunnen niet gedeporteerd worden.

Het ware beter, meende hij, de regten des volks tegen de herlevende privilegien te verdedigen; zich toeteleggen, op dat gene, hetwelk de natie behoeft en verlangt, en zich te overtuigen, dat de liefde des volks de ware band der maatschappij is; men behoorde meer volksgezind te zijn; en dit beschouwde hij als het geheele geheim van de engelsche aristocratie. Hij deelde geenzins in de vrees, als of eene democratische factie het ministerie zoude kunnen dwingen; naar zijn oordeel moet de vorst met het ministerie even zeer eene aristocratische factie, als eene democratische, vrezen. Naar zijn begrip behoefde een ministerie, hetwelk vertrouwen inboezemde, eene democratische factie, die zich al dadelijk moest ontmaskeren, slechts van de tribune onder de oogen te zien, behoefde de Koning zijn volk tot getuigen te roepen tegen de vijanden zijner kroon, om dezelve te vernietigen. „ Neen (vervolgde hij) Frankrijk wil niet, dat de Koning zijnen degen verkoope aan den hoogen adel; dat de monarch de gevangene zal wezen van eenige factie, welke zij ook zijn moge." Daar toe echter, meende hij, moest het ministerie vertrouwen inboezemen en daarom werd het tijd, dat Frankrijk *geregeerd* werd; hetwelk sedert de zes laatste jaren het geval niet was geweest. „ De wettigheid van den troon" dus eindigde hij „ is noodzakelijk; men zoude dezelve echter verliezen, wilde men die niet zuiver bewaren. De voorgestelde wet vernedert het wettig gouvernement tot het revolutionnair bestuur, om dat zij gegrondvest is op list, leugen en bedrog en daarom verwerp ik dezelve."

In de zitting van heden heeft de Minister *Pasquier* gepoogd eenige aanhalingen, in de vermelde redevoering, te bestrijden, zonder echter echter het geheele stelzel, zoo als hetzelve in deze belangrijke zaak was ontwikkeld, aan te tasten. Deze beraadslagingen zijn, zoo voor als tegen, voortgezet.

VAN DE SPAANSCHE GRENZEN, *den 13 Mei.*

Onder de personen, welke den eed aan de constitutie hebben geweigerd, behoort de spaansche minister bij den Heiligen Vader, *D. Pedro Vargas Laguira.* Men verzekert, dat Z. M. de Koning hem dadelijk het dekreet, waarbij hij van zijnen post wordt ontzet, heeft toegezonden. Voor het overige ontvangt men van de zijde der Anti-constitutionelen van tijd tot tijd berigten, waaruit men zoude moeten opmaken, dat 'er hier en daar nog wantrouwen in de provincien bestaat en dat men zich bevreesd maakt, als of het constitutioneel beheer nog gevaar zoude loopen, om, alvorens het gevestigd was, te worden om verre geworpen. Zoo meldt men uit Valadolid, dat de generaal *Santocildes*, van gouvernements wege derwaarts gezonden, van de zijde der burgerlijke overheid en ook van zijnen toekomenden stedehouder, *D. J. Martin Empecinado*, zoo veel tegenstand heeft ondervonden, dat hij nadere bevelen heeft gevraagd alvorens het bewind te aanvaarden. De generaal, welke in 's Konings naam het bevel van *Saragossa* zoude op zich nemen, heeft het ook niet geraden geoordeeld, om zich vooreerst in genoemde stad te vertoonen. Schoon de nationale armee van het eiland Leon met de overige troepen van Andalusie, onder de bevelen van den kapitein generaal der provincie is gesteld, schijnt zij echter onder commando van *Quiroga* te verblijven en behoudt zij voor eerst hare militaire positie op genoemd eiland; men meende, dat zij in dien stand de bijeenkomst der *Cortes* zoude afwachten.

PARIJS, *den 20 Mei.*

Uit het rapport van de commissie van de Kamer der Pairs, belast met de instructie van het regtsgeding van den moordenaar *Louvel*, is gebleken, dat er, na het naauwkeurigst onderzoek, geene schijn van medepligtigheid is ontdekt.

De beraadslagingen over de wet op de electien worden steeds voortgezet en wekken de algemeene aandacht meer en meer op. Het hoofd der Anti-liberalen, de heer *de Villèle*, heeft zich voor het nieuwe ontwerp doen hooren en getracht de redenering van den staatsraad *Royer Collard* om verre te werpen. Hij meende, dat men geenzins tegen de constitutie handelde, bijaldien men het stelsel der verkiezingen, naar tijd en omstandigheden, wijzigde; doch dat, wat daar ook van was, de thans bestaande wet den Staat zoude doen verloren gaan, en dat de redding van den staat gerekend mogt worden het eerste beginsel van de grondwet te moeten zijn. Hij begreep, dat de gelijkheid, welke men bedoelde, bestond in eene gelijke onderwerping van alle inwoners aan de wet en dat dezelve geenzins het bestaan van verschillende orden in den staat verbood; hij betoogde al verder, dat, indien de wet eene splitsing van kiezers bepaalde, alle inwoners gelijkelijk aan deze wet onderworpen bleven en dus geenzins de staatkundige gelijkheid geschonden zagen; hij meende, met deze grondstellingen, het betoog van *Royer Collard* geheel den bodem te hebben ingeslagen. Hij verzette zich ten hoogsten tegen eene dadelijke verkiezing van gedeputeerden, en noemde deze wijze alleen gunstig voor

de inwoners der steden en vatbaar voor den invloed van kuiperij. Hij wilde geenzins de wijze van verkiezing eens voor altijd geheiligd hebben, om dat, indien eenmaal dit regt onvervreemdbaar mogt worden beschouwd, de hooge regering aan de kamer der gedeputeerden werd onderworpen. Hij oordeelde, dat men het regt van de benoeming der gedeputeerden veilig aan de groote grondbezitters konde toevertrouwen, om dat men van hun, die het meest te verliezen hadden, niet konde verwachten, dat zij personen zouden kiezen, welke den staat in gevaar zouden brengen. Hij betuigde tevens, dat hij geenzins vreesde, dat deze nieuwe kiescollegien ooit lieden van ware verdiensten uit de kamer zouden uitsluiten.

De gedeputeerde *Ternaux*, een zeer rijk koopman en fabriekant, heeft daarentegen betoogd, dat het hoogstgevaarlijk is de vertegenwoordiging des volks aan de aristocratie in handen te geven, als moetende noodzakelijk daaruit voortkomen eene oligarchie. Hij meende, dat de thans bestaande wet geene ongerustheid kan inboezemen; dat de kiezers blijken hebben gegeven den Koning en het charter toegedaan te zijn; dat men uit eene enkele keuze niet tot het geheel kan besluiten en haalde ter betoog van dit laatste verscheidene voorbeelden uit de engelsche geschiedenis aan, alwaar men echter nimmer op het denkbeeld is gekomen, om de wijze van verkiezing te veranderen. Hij begreep, dat de nieuwe wet alleen geboren is geworden, uit de zucht van het tegenwoordig ministerie, om zich staande te houden; dat hetzelve zich tot dat einde genoodzaakt heeft gezien, om zich aanteſluiten aan de factie der Anti-liberalen; dat het thans reeds door die factie wordt overheerscht, en beschouwd moet worden als een werktuig, 't welk, zoo dra men het missen kan, verbroken wordt. Hij vermeende, dat de natie zich geenzins konde beroemen op de diensten, welke dit ministerie aan haar had bewezen. Hij zonderde den voorgaanden minister van oorlog alleen van deze beschuldiging uit, maar hij vroeg of de minister van marine de belangrijke fondsen, hem aangewezen, op eene nuttige wijze had gebruikt, om, indien 'er eenmaal moest gestreden worden, voor de vrijmaking van Zuid-Amerika ('t welk hem onvermijdelijk voorkwam) handel en kolonien te kunnen beschermen? Hij eindigde met tegen de wet te stemmen.

den 22 Mei.

De redevoering van den Staatsraad Roijer Collard tegen de nieuwe wet op de electien schijnt een zeer diepen indrukt gemaakt te hebben, inzonderheid op de ministeriele partij, welke geene middelen en wegen onbeproefd laat, om dien indruk te verdooven of uitte wisschen. Van daar verschillende weddingschappen, of de Minister van justitie, de heer *de Serre*, al of niet in deze discussie het woord zal voeren. Sommige meenen, dat zijne gezondheid hem zulks zal beletten.

De beraadslagingen over de wet op de verkiezing zijn heden hervat geworden. Van de zijde der Anti-liberalen heeft de heer *de Sallaberrij* de thans bestaande wet hevig aangevallen en betoogd, dat dezelve valsche kiezers en valsche Gedeputeerden heeft voortgebragt; hij meende, dat de nieuwe nog geenzins aan het oogmerk zoude voldoen, wanneer het Ministerie niet tevens personen, de Anti-liberalen toegedaan, in alle ambten en bedieningen plaatste. Hij meende onder de Liberalen de booswichten van 1789 en 92 te ontdekken, en voerde zulk een hevigen toon, dat zijne rede dan eens gelach, dan eens groot misnoegen baarde.

De anderzins als ministerieel bekende Procureur-generaal Courvoisier heeft zich krachtig tegen de voordragt verklaard. Hij meende, dat het besluit van de kamer, in dezen te nemen, zoude beslissen, of het constitutioneel beheer in Frankrijk zoude bezwijken en of men zoude herschappen, dat gene, het welk niet meer bestaat en niet meer in Frankrijk kan bestaan; of de troon zijne kracht en zekerheid zoude zoeken in de constitutionele instellingen, of wel in de zegepraal van de buitensporige vorderingen van eenige weinigen; of men Frankrijk zoude willen reden en behouden, dan of men de aristocratie op vastere gronden zoude vestigen, dan zij immer had, en het Vaderland op nieuw aan allerlei revolutieonaire stormen bloot stellen. Indien de nieuwe wet doorging, zag hij alle deze rampen te gemoet, en hij verklaarde reeds uit de redevoeringen de Anti liberalen zelve, welke in deze gewigtige beraadslaging het woord hebben gevoerd, te bespeuren, dat zij er openlijk voor uit kwamen, dat het hun alleen te doen was, om de nationale vertegenwoordiging, bij uitsluiting, op hunne factie over te brengen en die gene, welke andere gevoelens mogten koesteren, daar uit te stoten en te vervolgen; hij meende, dat zulks allezins strijdig was met de ware belangen van den troon. Hij verklaarde, dat de nieuwe wet strijdig was met den geest van het charter. Hij bekende, dat voor de revolutie in Frankrijk 17000 adelijke familien bestonden, en, op het geroep van de zijde der Anti-liberalen, dat zij alle in den grond bedorven waren, betoogde hij, dat dit eene onwaarheid was; dat de heer *de Chateaubriant* zelf getuigde, dat de meeste adelijke familien nog bestonden en dat de aanzienlijkste bezittingen zich in hare handen bevonden; hij oordeelde, dat men zich alzoo bij het ministerie vergiste, indien men wilde volhouden, dat deze adel slechts voor een vierde of een vijfde gedeelte in de nieuwe kiescollegien zoude komen; dat men integendeel, met de nieuwe wet, den invloed der aristocratie uitsluitend zoude vestigen. Hij meende, dat het geen betoog behoefde, of de adelijke aristocratie had zich, zoo wel in Frankrijk als elders, meermalen tegen den troon verzet, zoo dikwerf deze hare eischen niet inwilligde, en zich steeds als eene vijandin van het geluk en den voorspoed der volkeren vertoond; hij haalde verschillende voorbeelden aan, uit de poolsche, zweedsche en deensche geschiedenissen, en betoogde, dat in Denemarke eenmaal de natie den troon tegen den adel moest staande houden; dat zelfs Prins *Willem III* van Oranje zich met de engelsche natie moest vereenigen, om de nationale vrijheden te vestigen en de factien te bedwingen. Hij eindigde, met te verklaren, dat matiging alleen Frankrijk konde behouden en dat men, met deze wet, geene matiging in het hoog bestuur te wachten had. Ook de heer *de St Aulaire*, de schoonvader van den heer *Decazes*, heeft zich tegen de wet verklaard, en dezelve beschouwd als een blijk van het verbond van het Ministerie met eene factie, welke het hatelijk bestuur van 1815 wil herstellen, waaronder de natie nu noch nimmer zal willen bukken.

den 24 Mei.

Onder de genen, welke dezer dagen zich het nadrukkelijkst tegen de wet hebben doen horen, was de heer *Benjamin Constant*. Hij betoogde, dat de nieuwe wet, noch in het belang van de natie, noch in dat van den Koning wordt voorgesteld, maar alleen in het belang van eene klasse, welke zich over de tegenwoordige beklaagt, om dat zij gevoelt nimmer door de meerderheid der natie benoemd te zullen worden. Hij heeft de sprekers der Anti-liberalen in het aangezigt aangerand, inzonderheid den heer *de Salaberry*, welke gezegd had, dat er eene factie bestond, welke met staal en vergif den val der Monarchie beoogde en dat de komst dier Gedeputeerden in de vergadering, welke volgens de bestaande wet verkoren waren, een deel der overwinningen dezer factie uitmaakte. Hij oordeelde, dat het tijd werd om op dergelijke aantijgingen te antwoorden en de aristocratie factie te ontmaskeren. De spreker beschuldigde vervolgens deze laatsgemelde factie, dat zij zich in 1789 en 1791 had vereenigd en zamengezworen, om de vrijheid in Frankrijk te smoren, en de reeds verhitte natie tot het toppunt van verontwaardiging had gebragt; dat zij zich met vreemde legers had vereenigd, om haar vaderland te vuur en te zwaard te verwoesten; dat zij, terug gekomen, zich kruipende voor *Buonaparte* had vernederd, om dat deze 's volks vrijheden met voeten trad, en het niet beneden hunnen adel achtte, den dwingeland zelfs in zijn paleis persoonlijk te dienen en ruim beloonde posten aan het hof en in den staat aantenemen, terwijl het volk in veldslagen zijn bloed stortte; dat zij na de restauratie van 1814 den Monarch tot op het laatste heeft misleid; in 1815 de natie heeft gekweld en zonder verontwaardiging heeft aangezien de moordenarijen, in het zuiden van Frankrijk bedreven tot dat algemeene ellende en verontwaardiging des volks en de goede diensten van vreemde Mogend, heden de merkwaardige ordonnantie van September 1816 hebben te weeg gebragt, bij welke haar de invloed op het bestuur werd ontnomen. Hij meende, dat deze factie, die zich zoo wel onder *Buonaparte*, als sedert de restauratie verrijkt heeft, vrij wat minder te beklagen is dan de twintig duizend verminkte officieren, waarvan vele met hunner handen arbeid hun brood moeten verdienen; hij beklaagde zich, dat zeer vele burgers van duisteren oorsprong, welke aan de revolutie deel gehad, en door dezelve schatten verzameld en titels bekomen hebben, nu de door hem bedoelde factie ondersteunen en zich allerlei vernederingen getroosten; doch hij voorspelde dezelve dat de factie hun eerlang zoude doen ondervinden, dat zij door haar alleen als indringers werden beschouwd.

GROOT-BRITTAINNE.

LONDEN, *den 9 Mei.*

In de zitting van gisteren heeft de beroemde Baring, als medelid van het Huis der Gemeenten ingebragt de bekende petitien van den londenschen handel en van de Kamer van Koophandel van Edimburg, waarbij wordt aangedrongen op het herstel van eenen vrijen handel en de afschaffing van de menigvuldige restrictive of geheel verbiedende bepalingen. Hij heeft het Huis voorgesteld, om de petitie in aanmerking te nemen, en, bij die gelegenheid, de noodzakelijkheid, om in het thans bestaande stelsel hoe eerder hoe beter eene verandering te maken, met kracht van redenen aangedrongen. Hij betoogde, onder andere, dat, met het tegenwoordig stelsel, fabrieken en landbouw hand over hand verachterden en dat met het verval van deze belangrijke takken van bestaan, ook de handel van zelve moest vervallen; hij oordeelde, dat het tijd werd, om de hand aan het werk te slaan, al zoo de meer vrije handel der Franschen den engelschen, op verscheidene plaatsen, begon te vervangen, en de laatstgenoemde in den geheel vrijen handel der Amerikanen eenen geduchten mededinger vond. Hij verklaarde zich inzonderheid tegende nieuwe wetten op den invoer der granen, tegen de regten op de ruwe wol enz.; hij ijverde ook zeer tegen het uitsluitend privilegie van de oostindische Compagnie om alleen op China te mogen varen, en oordeelde, dat hetzelve ten gevolge had, dat een aantal amerikaansche schepen, derwaarts bestemd, uit de britsche havens werd uitgeklaard; hij oordeelde zelfs, dat het thans niet meer noodig zoude zijn, om de bepalingen van de bekende navigatie-acte in alle hare kracht in stand te houden. De grondslag zijner redenering kwam daar op neder, dat de vrije handel alleen het vervallen fabriekwezen konde herstellen en de we vaart van den landbouw op den duur verzekeren.

Van den ministeriëlen kant heeft de heer Robinson, President van het commité van koophandel, deze merkwaardige aanspraak beantwoord, en zich niet verzet tegen het voorstel, om de petitie aan te nemen. Hij heeft erkend, dat de vorige spreker in onderscheidene opzigten groote waarheden had gezegd en dat het stelsel van restrictien meermalen was gebleken geenzins aan het oogmerk te voldoen en op dwaling gegrond te zijn; hij gaf ook verscheidene omstandigheden op, waarin men reeds van dat stelsel was afgeweken, hij meende echter, dat het ongeraden zoude zijn, om de beschikkingen van de acte van navigatie in het minste te veranderen, alzoo zulks de veiligheid en de natuurlijke verdediging van den staat in de waagschaal zoude kunnen stellen; hij oordeelde ook, dat men geen inbreuk konde maken op de privilegien van de oostindische Compagnie. Over het algemeen heeft hij de theorie van de voordeelen van den vrijen handel, zoodanig, als die door den vorigen spreker was voorgedragen niet bestreden, maar veeleer derzelver gegrondheid erkend; hij heeft alleen duidelijk de moeilijkheid, om, in den tegenwoordigen stand van zaken, die theorie op eens en binnen een bepaalden tijd, in praktijk te brengen, doen gevoelen, en betoogd, dat het restrictief stelsel was ingevoerd, om den bloei van sommige fabrieken te bevorderen en dat het ook nauwkeurig in verband stond met het stelsel van 's Rijks geldmiddelen; dat, zoo het al veel zwarigheid in had om deze eerste beweegreden uit het oog te verliezen, uit hoofde van de aanzienlijke kapitalen, daar mede verbonden, en het aanzienlijk aantal arbeiders, daar aan verknocht; de tweede omstandigheid nog grootere moeilijkheid opleverde, daar de Staat zijne ontzaggelijke jaarlijksche inkomsten *niet ontberen konde* en in den geregelden omvang derzelve geen oogenblik uitstel duldde. Van den ministeriëlen kant wil men alzoo langzamerhand in deze belangrijke aangelegenheid die verbeteringen invoeren, waar voor zij vatbaar is, en tot dat einde gaarne alle middelen, die daartoe strekken kunnen, in overweging nemen. Van de andere zijde merkt men daar tegen aan, dat men op zoodanig eene wijze het zoo gewenscht herstel van den vrijen handel onbepaald uitstelt, en even daardoor de inkomsten van den Staat ten langen laatste zeker zal verminderen, om dat, met de toenemende armoede en werkeloosheid, de inwoners bij geene mogelijkheid de aanmerkelijke thans bestaande belastingen kunnen op brengen; dat het alzoo onvermijdelijk is eenen anderen middenweg te zoeken.

Men heeft berigten uit Buenos Aijres ontvangen, waarin de tijding van de plaatshebbende omwenteling wordt bevestigd, zonder echter nadere omstandigheden optegeven. Artigas heeft in December met 2500 man den oorlog op braziliaansch grondgebied overgebragt. Volgens eene buitengewone courant van Rio Janeiro is hij echter door de Portugezen totaal verslagen geworden; immers eene depeche van den Kapitein-generaal, Graaf de Viguera, meldt, dat hij den 24sten Januarij den vijand, onder de generaals Latorre en Sotello, bij Taquarimbo gekampeerd, heeft aangevallen en in verwarring op de vlugt gejaagd. De Kapitein-generaal verzekert, dat de magt des vijands 2500 man sterk was, terwijl de zijne slechts uit 1200 man bestond; dat de vijandelijke generaal Sotello op het slagveld is gebleven en dat de troepen van Artigas 800 dooden, 490 gevangenen en 4 stukken geschut hebben verloren. Gemelde Kapitein-generaal verzekert tevens, dat bij zijne troepen slechts een man is gesneuveld en vier man

(*vervolg in het bijvoegsel.*)

BIJVOEGSEL DER BATAVIASCHE COURANT.

ZATURDAG, *den 21ſten* OCTOBER, 1820.

(Vervolg der Courant.)

zijn gekwetst geworden! Hij dacht aan de Uraguaij post te vatten, ten einde het land voor verderen overlast te dekken.

Volgens berigten van Bolivar bevond deze zich den 6 Februari 50 mijlen van Caraccas, in het gezigt van de troepen van den ſpaanſchen generaal Morillo; hij verzekerde, dat de laatstgemelde ſlechts 4 à 6000 man kommandeerde, waaronder 350 Europeanen, en dat zijne troepen driemaal ſterker waren. De Inſurgenten-generaal Paez ſchijnt in eene der laatſte ſchermutſelingen geſneuveld te zijn.

den 16 mei.

Het regtsgeding tegen den beruchten volksredenaar, Hunt en zijne medepligtigen is eindelijk afgeloopen. Hij is door de jury van York ſchuldig verklaard van eene onwettige vergadering, den 16 Augustus ll. te Manchester te hebben gepreſideerd, en heeft van deze uitſpraak voor kings bench geappelleerd. Gisteren en heden heeft hij voor het gemelde hoog-geregtshof zijne verdediging voorgedragen, doch hetzelve heeft de uitſpraak der gezworenen bevestigd en ingevolge van dien Hunt veroordeeld, om gedurende twee jaren en zes maanden, in de gevangenis van Ilchester, gevangen te worden gezet, en na verloop van dien tijd 200 ponden borgtogt te ſtellen, voor zijne verder vredelievend gedrag. Hij is dadelijk, onder goed geleide, derwaarts vertrokken. De overige perſonen, welke als medepligtigen van Hunt in dit geding betrokken waren, zijn tot mindere gevangenis-ſtraffen veroordeeld. Tevens is ook afgedaan de zaak tegen den Baronet *Wolſeley*, welke bevorderd heeft de volksvergadering van Birmingham, waarin een deel der bevolking dezer ſtad, zonder daartoe geregtigd te zijn, denzelven Baronet tot vertegenwoordiger in het Parlement heeft benoemd. *Wolſeley*, is tot eene gevangenis van 18 maanden veroordeeld in den kerker van Abingtou en zijn medegenoot, de Predikant *Harriſon*, tot eene gelijke gevangenis in het kasteel van Chester. *Wolſeley*, moet daarenboven na verloop van dien tijd een borgtogt van 1000 ponden ſtellen en twee perſonen, welke voor hem inſtaan, elk van 500 ponden. De borgtogt van *Harriſon*, is bepaald op 200 ponden, met twee verantwoordelijke perſonen, ieder van 100 ponden.

Volgens de jongſte berigten uit Buenos Ajres vreesde men aldaar ſteeds voor een oorlog met de Portugezen.

Men heeft berigten uit Trinidad van 20 maart en van Augustura van den 8ſten dier maand. Op eerſtgenoemd eiland had men destijds reeds berigt ontvangen van het begin van de ſpaanſche revolutie en had men hetzelve dadelijk naar Venezuela overgezonden. Naar de berigten uit augustura te rekenen, zoude Bolivar het niet geraden hebben geoordeeld, om zijn voornemen, ten einde de Spanjaarden onder Morillo op de zeekust te gaan aanvallen, doortezetten, uithoofde, zijne tegenwoordigheid in Nieuw Grenada, alwaar de Spanjaarden weder eene offenſive houding hadden aangenomen, noodiger was geworden. Morillo blijft alzoo in het bezit van de ſterke plaatſen aan de zeekust en men verzekerde, dat het vertrouwen herleefde en daar door de handel van de eilanden met Laguayra weder merkelijk aanwakkerde. Deze omſtandigheid is in dit oogenblik geenzins ongunſtig voor het behoud van de kolonie voor het moederland, en men verlangt zeer den indruk te vernemen, welken het herſtel van den conſtitutionelen regeringsvorm in Spanje aldaar te weeg zal brengen.

Dezer dagen zijn verſcheidene transportſchepen, den 10 Maart van St. Helena gezeild, in Engeland aangekomen. *Buonaparte*, genoot ſteeds eene goede gezondheid, doch leefde bij voortduring zeer afgezonderd en bearbeidde vlijtig zijnen tuin. Men dacht, dat zijne nieuwe woning eerlang gereed zoude zijn. Voorheen waren er in de nabijheid van zijne verblijfplaats verſcheidene barakken, doch dezelve zijn, op bevel van den Gouverneur Sir, *Hudſon Lowe*, aanmerkelijk van daar verwijderd.

den 19 Mei.

Bij de aannadering van het kronings feest, vergaderen eenige Lords-commisſarisſen, om te oordeelen over aanvragen van hooge adelijke perſonen, of grondheeren; welke meenen, als zoodanig, in verſchillende betrekkingen, geregtigd, te zijn, om bij de krooning tegenwoordig te wezen. Zoo is aan den Hertog van Norfolk het regt toegekend, om Z. M. regterhand van eene handſchoen te verzorgen en hoogstdeszelfs regterarm, waarmede hij den ſchepter houdt, te ondersteunen. De Biſſchop van Londen heeft, als zoodanig, het regt, om in de Abtdij het orgel te beſpelen; de heer *Campbell* heeft, als heer van Lyston, in Esſex, het regt, om gebak voor Z. M. te vervaardigen; enz.

Men verneemt uit Rio Janeiro van den 20 maart, dat de nieuwe regering van Buenos Ayres een verbond heeft geſloten met de provincien van Entre Rios en Santa Fé. Elke derzelve zal gedeputeerden zenden, ten einde eene Unie te bewerken. Dit tractaat is geſloten, met goedvinden van Artigas, welke verzocht zal worden tot hetzelve toetetreden.

LONDEN, *den 23 Mei.*

De bill, om het regt van verkiezing van een Parlementslid aan het vlek Grampound te outnemen, heeft dezer dagen in 't Lagerhuis aanleiding gegeven tot eene belangrijke beraadſlaging. Bij de tweede lezing van de bill, daartoe betrekkelijk, weidde Lord Ruſſel breed uit over de nuttigheid, om dit regt op eene bevolkte en niet vertegenwoordigde ſtad overtedragen. Hij oordeelde, dat zulks voor het vervolg heilzame gevolgen zoude hebben en poogde dit te bewijzen door de opmerking, dat in Leeds, Birmingham en Manchester, ſteden, welke niet vertegenwoordigd worden, de openbare rust is bedreiged en geſtoord geweest, terwijl in Bristol en Liverpool, alwaar men repreſentanten kiest, de goede orde onafgebroken is bewaard gebleven. Hij ſtelde alzoo voor, om het regt van verkiezing van Grampound over te brengen op de volkrijke fabriekſtad Leeds in t' noorden van Engeland.

Lord Castlereagh heeft de zaak bij deze gelegenheid uit een ander oogpunt beſchouwd, en andere denkbeelden aan den dag gelegd, dan men in den beginne meende, dat die van het Ministerie waren. Hij keurde het allezins goed, dat men Grampound het regt van verkiezing zoude ontnemen, maar hij wilde geenzins het grondbeginſel aannemen, dat zulks geſchiedde, om dat er geen genoegzaam aantal ſtemgeregtigden woonachtig was, maar om dat men genoemd vlek wilde ſtraffen, uit hoofde hetzelve van dit regt misbruik had gemaakt. Hij wilde even min dit regt over brengen op het volkrijke Leeds; en wel om dat het niet uitgemaakt was, dat deze plaats meer regt daarop had, dan eenige andere ſtad, welke in gelijke omſtandigheden verkeerde; hij oordeelde, dat men door deze handelwijze de beginſelen *eener parlementaire hervorming* invoerde en dat zulks, uit aanmerking van de uiteenloopende gevoelens omtrent deze gewigtige aangelegendheid, zeer ongeraden was. Hij oordeelde, dat zoodra Leeds het regt van verkiezing bekomen had, de overige plaatſen van gelijke bevolking het zelfde konden eisſchen, en dat men alzoo zijns ondanks de hervorming, welke zoo veel aanleiding reeds tot verſchil had gegeven, met de daad invoerde.

De Leden van de Oppoſitie hebben hunne verbazing te kennen gegeven, dat zijn Lordſchap, ſedert het voordragen van deze questie, zoo zeer van gedachten was veranderd; doch Lord Castlereagh heeft betoogd, dat hij nimmer heeft berust in het denkbeeld, om Leeds bij uitſluiting het verkiezingsregt te vergunnen. De heer *Tierney* heeft vergeefs zijne meening te kennen gegeven, dat de voorgedragene handelwijze de bedoelde volkrijke ſtad zoude bevoordeelen; het aldaar plaatshebbend misnoegen verminderen en de heviglte radicalen een voorwendzel, waar van zij zich het meest bedienen, ontnemen; de heer *Canning* betoogde, dat de voordragt de radicale hervorming en het algemeen ſtemregt te veel zoude bevorderen en dat men wel zoude doen, om het ſtemregt aan een der omliggende vlekken van Grampound overtedragen.

Vrijdag den 2 Juni zal de zaak in comitté overwogen worden. Hij miniſteriele denkbeeld zal denkelijk de bovenhand behouden, ſchoon de Oppoſanten meenen, dat daardoor de regtmatige klagten over den waren toeſtand der vertegenwoordiging eer vermeerderd, dan verminderd zullen worden, daar Cornwallis, waarin Grampound legt, meer Leden in 't Parlement zendt, dan geheel Schotland.

Lord Castlereagh heeft aangekondigd, dat hij eerlang eene motie zal doen, om de Miniſters, even als in 't afgeloopen jaar, te magtigen om zoodanige vreemdelingen, welke zij oordeelen, dat niet gevoegelijk in Groot-Brittannie kunnen worden toegelaten, het verblijf in 't Rijk te weigeren.

Berigten uit St. Thomas van den 1ſten April bevestigen de tijding, als of Bolivar zijn voornemen, om Morillo te gaan bevechten, zoude hebben laten varen, geenzins, maar melden, dat laatstgenoemde ſpaanſche generaal in 't midden van de maand Maart eenen aanval van Bolivar wachte. Morillo had 6000 man onder zijne bevelen, meest Kreolen; Bolivar een genoegzaam gelijk aantal, voor twee derden Europeanen. De bezetting van de vesting Carthagena was zeer zwak en men duchte daarom zeer eenen aanval van de zijde der Inſurgenten.

den 26 Mei.

Z. M. de Koning zal den 15 aanſtaanden in het Paleis van Buckinghamhouſe een groot cirkel houden; de dames zijn, even als bij de cirkels van Z. M. de overledene Koningin, ontſlagen geworden van de verpligting, om met hoepelrokken op hetzelve te moeten verſchijnen.

De commisſie voor de krooning zet hare zittingen ſteeds voorts en oordeelt over de vorderingen van de onderſcheidene Lords en heeren, van heerlijkheden, welke, ingevolge het aloud gebruik, regt meenen te hebben, om bij de krooning zekere dienſten te mogen doen, of plegtigheden te verrigten en daarvoor het een of ander kostbaar ſtuk goud of zilver, bij deze gelegenheid gebruikt, zich te mogen toeëigenen. De heer *Dijmoke*, tot den geestelijken ſtand behoorende, heeft eene petitie ingeleverd, waarin hij zijn regt betoogt, om, gezeten op een van Z. M. beste rijdpaarden en voorzien van een der koninglijke wapenrustingen, in de groote zaal van Westminſter te rijden, ten einde elk een iegelijk, welke het regt der ſouvereiniteit van Koning *George* IV in twijfel mogt trekken, ten ſtrijd te dagen. Niemand op deze uitdaging antwoordende, meent hij 's Konings regt gevestigd te hebben, hij drinkt alsdan 's Konings gezondheid uit de gouden beker, welke voor Z. M. ſtaat en eigent zich denzelven toe, alsmede het paard, het wapentuig en twintig ellen rood ſatijn. De rekwestrant heeft bij deze petitie het verzoek gevoegd, dat, indien hij niet in ſtaat mogt zijn dezen dienst in perſoon te verrigten, dit regt mogt worden overgedragen aan zijnen ſubſtituut, den heer *William Reader*. De heer *Fellowes*, meent, als erfelijke Lord-Groot Kamerheer, het regt te hebben, om Z. M. den Koning te mogen kleeden voor de krooning en daar voor te moeten genieten, behalve 40 ellen rood fluweel, het bed met alle de toebehooren, waarin Z. M. voor de krooning heeft geſlapen, de bedgordijnen daar onder begrepen, en Z. M. nachtrok; hij meent ook Z. M. het waschwater te mogen aanbieden en daarvoor het zilveren bekken te ontvangen. De Barons van de Cinque-ports verlangen naar oud gebruik, het verhemelte over den Koning te dragen en het zelve, het welk zwaar van zilver beſlag moet voorzien zijn, alsmede van zilver verguide klokken, voor dien dienst te bekomen. Aan den Lord, welke gemeend heeft uitſluitend geregtigd te zijn, om het vleeſch, voor Z. M. tafel bestemd, te larderen, wordt dit regt door eenen anderen Lord betwist. Voor den grond van waar men den plegtigen ſtoet zal kunnen zien voorbij trekken, worden groote ſommen gelds geboden. Men biedt reeds twintig guinees voor de plaats, waar men een ſtoel kan zetten, en men rekent, dat de eigenaar van een der grootſte huizen van Nieuw-palace Yard voor dit feest alleen 8000 ponden ſterlings zal ontvangen.

De berigten uit Cadix van den 3 Mei melden dat het oogmerk, om eene expeditie in zee te zenden, ten einde de zuid amerikaanſche inurgenten te bedwingen, geheel en al is opgegeven; dat alle de transportſchepen, tot dien dienst gehuurd, zijn ontſlagen, of ontſlagen, zullen worden. In Cadix is weder een groot ongeval gebeurd. Bij een druk bezocht ſtierengevecht is een gedeelte van de ſtellagie bezweken. Een aantal aanſchouwers is bij die gelegenheid jammerlijk gekwetst en men wist nog niet hoe vele perſonen er bij waren omgekomen. De bouwmeesters zijn, als verantwoordelijk voor de hechtheid van het gebouw, in verzekerde bewaring genomen.

NEDERLANDEN.

BRUSSEL, *den 11 Mei.*

Het is nog niet zeker, of de heer Van der Straeten zal afzien van zijn beroep in caſſatie. De inſchrijving ten zijnen behoeve heeft nog geene 4000 franken opgebragt.

Men verneemt, dat een der mede arbeiders aan een bekend liberaal dagblad te Parijs, welke zich hier ter ſtede dacht neder te zetten, last heeft gekregen deze provincien te verlaten, en naar Engeland is overgeſtoken.

den 14 Mei.

Het Hof van casſatie heeft het vonnis te, en den heer Van der Straeten geſlagen, bevestigd. In de volgende zitting van het Hof van asſizen wacht men de zaak van den ſchrijver van de

Echo, beschuldigd, van onder de inwoners dezer landen oneenigheden te hebben willen verwekken. De geestelijken Moenens en Cousins zijn reeds uit Brugge herwaarts vertrokken, hun regtsgeding is inzonderheid voor de inwoners dezer provincien belangrijk.

den 16 Mei.

De heeren *Moenens* en *Cousins*, beschuldigd van op den kanzel gepredikt te hebben tegen het afleggen van den eed aan de grondwet en tegen de wettigheid van den verkoop der zoogenaamde nationale goederen, zijn, onder geleide van de marechaussée, alhier aangekomen, ten einde door de correctionele regtbank te worden te regt gesteld. Men verneemt, dat zij verlangd hebben onder borgtogt te worden ontslagen.

Een der schrijvers van het voormalig dagblad *Journal des deux Flandres*, welke in het verleden jaar tot eene vierjarige gevangenis is veroordeeld, heeft dezer dagen van Z. M. den Koning gratie bekomen.

's GRAVENHAGE, *den 25 Mei.*

Gister en heeft Z. M. Koning, voor het eerst na zijne herstelling, den openbaren Godsdienst in de Kloosterkerk bijgewoond.

ARNHEM, *den 22 Mei.*

Gisteren avond zijn er weder twee schuiten met wurtembergsche landverhuizers aangekomen. Hun getal bedraagt honderd twintig personen, kinderen mede gerekend. Zij zijn voornemens, om zich naar Noord-Amerika te begeven, en zullen, volgens hun zeggen, nog door vele hunner landslieden gevolgd worden.

's GRAVENHAGE, *den 27 Mei.*

Bij de wetten, welke in de laatste dagen van de maand April door Z. M. den Koning zijn uitgevaardigd, is het budjet van uitgave in twee deelen verdeeld, te weten in uitgaven, welke voor den tijd van tien achtereenvolgende jaren, zijn vastgesteld, zonder gedurende dien tijd weder aan de goedkeuring van de Staten-generaal te behoeven te worden onderworpen, welke uitgaven worden genaamd de *gewone*, in tegenstelling van de *buitengewoone*, of die, welke alleen voor het loopende jaar 1820 zijn vastgesteld en, in 't vervolg jaarlijks door de Staten-generaal moeten worden gevoteerd. De *gewone* beloopen *f* 59,875,050-89, de *buitengewone* daarentegen *f* 21,314,481-79. Uit de indeeling van deze sommen in de verschillende departementen blijkt, dat de kosten van het Huis des Konings, geheel onder de gewone uitgaven zijn gebragt, alsmede bijna in haar geheel, de kosten van de secretarij van Staat, enz., de buitenlandsche zaken en de eeredienften. De kosten van het departement van justitie zijn, in afwachting van de bepaalde organisatie van regterlijke magt, bijna geheel gebragt op de buitengewone uitgaven, terwijl die van het militaire Hoog geregtshof zijn gebragt geworden onder de vaste en gewone uitgaven.

Het departement van marine is voor het grootste gedeelte en wel ten bedrage van *f* 5,395,291-34 gebragt onder de gewoone uitgaven; onder deze som is onder andere begrepen de kosten van aanbouw en reparatie, tegen ruim *f* 2,500,000, de soldijen, levensmiddelen en kleedingstukken van de equipagien van Z. M. schepen in het vaderland zoo wel, als in de middelandsche zee en de beide Indien, het korps zeesoldaten en het vaste korps zee-officieren, ruim *f* 2,170,000. Voor het departement van oorlog zijn, onder andere, op de gewone uitgaven gebragt de kosten van negen bataillons infanterie, zwitsersche troepen; van de zeventien afdeelingen infanterie, de kavallerie en de artillerie enz. zijn elf twaalfde gedeelten van de kosten onder de gewone uitgaven gebragt, welke in 't geheel, eene som van *f* 16,677,962 bedragen. Het overige twaalfde gedeelte, is met eenige andere uitgaven, met de kosten van het regiment Nassau, 't welk in den loop van dit jaar, na het eindigen van de capitulatie gelicentieerd wordt, met de kosten van het bataillon Luxemburg, het garnisoens bataillon en het koloniaal depôt, gebragt onder de buitengewone kosten, gezamelijk ten bedrage van *f* 2,783,148.

Van het departement van finantien zullen voorgerst onder de vaste en gewone uitgaven gebragt de interessen van de werkelijke schuld *f* 15,600,000 en de inkomsten van de amortisatie-kas *f* 2,500,000; pensioenen *f* 1,000,000, als ook de kosten van het departement van de schatkist, de perceptie van de in-en uitgaande regten, twee derden van de accijnsen, zegel en registratie, directe belastingen, posterijen, het muntwezen, gezamelijk ten bedrage van ruim zeven en een half millioen. De gewone uitgaven van het departement bedragen in het geheel *f* 26,829,742. De buitengewone zijn geraamd op *f* 10,972,119. Onder dezelve zijn onandere begrepen de interessen van de schuldbekentenissen van het sijndikaat, tweede serie, *f* 1,750,000; het aandeel des Rijks in de aflossing en intrest van de russische schuld *f* 1,443,750, lijfrenten enz. *f* 480,000, pensioenen van verschillenden aard, *f* 3,200,000. De kosten van de perceptie van een derde der accijnsen het beheer der domeinen, het bestuur der loterijen, ten bedrage van ruim twee millioenen en zes maal honderd duizend gulden, en ook de kosten van het formeren van het kadaster en eenige buitengewone onkosten op 't stuk der posterijen tegen ruim *f* 700,000, de intressen der gestorte borgtogten *f* 320,000; de kosten van het departement van de jagt, zoo in de noordelijke als in de zuidelijke provincien *f* 122,535 en eene som van *f* 200,000 voor het in omloop brengen van de nieuwe nederlandsche munt.

Van het departement van openbaar onderwijs, koophandel en kolonien betreffen de kosten, welke, onder de gewone uitgaven zijn gebragt, grootendeels de uitgaven van het openbaar onderwijs, zoo wel het hoogere als het lagere. Onder de buitengewone kosten van dit departement komen, behalve eenige buitengewone kostsu voor de universiteiten en het schoolwezen, onder andere de premien, ter aanmoediging der nationale nijverheid *f* 187,000; de militaire kosten voor de west-indische kolonien *f* 487,000 en eenige politieke kosten voor de kolonien *f* 78,500.

Bij het ministerie van binnenlandsche zaken zijn onder andere op de buitengewone uitgaven gebragt *f* 250,000, ter bestrijking van de kosten door de jongste dijkbreuken te weeg gebragt, het onderhoud der koninklijke paleizen en landsgebouwen, en eene som van *f* 550,000 voor het volmaken van de werken aan het Nieuwe diep.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, *den 21 Mei.*

Drie dagen geleden heeft men berigt gekregen, dat de moordenaar van *Kotzebue*, de beruchte *Sand*, op den 20sten te Manheim, 's morgens ten tien ure zijne doodstraf zoude ondergaan en heden verneemt men, dat hij in de daad op gisteren is onthoofd geworden, doch dat de strafoefening niet ten 10 uren, maar reeds voor 6 uren in den ochtend heeft plaats gehad. Naar men verneemt, heeft hij tot op het laatste geen berouw getoond over de bedrevene misdaad en is hij met eene bijzondere standvastigheid ter dood gegaan. Op zijnen weg naar de strafplaats groette hij de menigte herhaalde malen met zijnen neusdoek; zijne laatste woorden waren, dat hij voor zijn vaderland stierf. Zoodra zijn hoofd van het ligchaam was gescheiden, haastten zich duizende aanschouwers, om, zoo mogelijk, eenig bloed of eenig gedeelte van zijn hoofdhaar meester te worden; de stoel, op welken het doodvonnis aan hem is voltrokken, is door een bijzonder gezelschap, voor zes louizen, van den scherpregter gekocht. Voor het overige hebben er geene wanorden plaats gehad. Het heeft veel opziens gebaard, dat de dag, waarop zijne strafoefening plaats moest hebben reeds op vrij ver afgelegene duitsche akademien bekend moet zijn geweest, alvorens men in het openbaar daarvan in Manheim zelf iets zekers heeft vernomen. Den 18 heeft men hier terstede reeds eene menigte duitsche studenten zien passeren, welke alle den weg naar Manheim insloegen; zij waren veelal van sabels en pistolen voorzien.

WEENEN, *den 19 Mei.*

Behalve de onderwerpen, welke op het Congres vastgesteld zijn geworden, met betrekking tot de verdere uitbreiding van de magt en invloed van de Bonds-vergadering, heeft men mede beraadslaagd over een bepaald reglement, aangaande den gemediatiseerden Rijksadel, de vrijheid van den duitschen handel, de betrekkingen van de joodsche bevolking van Frankfort, de organisatie van den duitschen boekhandel, het tegengaan van allen nadruk in de duitsche staten enz. Men wil, dat men als grondbeginsel heeft aangenomen, om alle onontbeerlijke levensmiddelen, als granen en vee, door Duitschland (Pruissen en Oostenrijk daar onder begrepen) vrij te laten vervoeren.

De berigten uit Perzie, over Constantinopel aangekomen, melden, dat de tegenwoordige *Schach*, *Feth-Ali*, zeer ziek ligt. Men vreesde, bij zijnen dood, voor burgerlijke onlusten. De oudste zoon, *Ali Mirza*, welke door zijnen vader is uitgesloten, vindt vele aanhangers aan de zijde van Rusland tegen den jongeren broeder *Abbas Mirza*, welke van de zijde van Engeland wordt ondersteund. Men meent, dat de laatstgemelde Mogendheid voornemens is eene volkplanting in den perzischen zeeboezem te stichten.

MENGELINGEN.

Aan den uitgever der Bataviasche Courant.

Daar men thans wederom, even als onder het Britsche bestuur, verhalen in de mengelingen der courant doet plaatsen, van plaizier-reisjes en kleine togtjes, welke men ondernomen heeft, naar bekende, en door zoo veele andere reizigers bezochte en ook beschrevene landstreken en gebergtens, zoo zal het, hoop ik, niet ongepast geoordeeld worden, dat ook ik, een oudgast, een verhaal lever van eene reize, die ik tweemalen, eerst in den jare 1789 en vervolgens in den jare 1790, niet zonder levensgevaar gedaan heb, naar eene tot nog toe onbekende en onbewoonde landstreek, in dewelke (des houde ik mij verzekerd) voor mij nog nimmer, en welligt ook niet na mij, een Europeaan eenen voet gezet heeft; op den swavelberg namentlijk, of zoogenaamden Goenong Mar-Api in het regentschap Banjoewangie, ten ware de tegenwoordige resident aldaar den regent *Wiero Goeno* en andere Javanen, die met mij de reize gedaan hebben, hoorende spreken van zingende boomen en andere wonderteekenen die volgens hun begrip aldaar aantetreffen en te zien zijn, hierdoor aangespoord en om zijne weetlust te bevredigen, eene reize naar derwaarts mogte hebben gedaan, dan wel deze mijne beschrijving lezende, als nog doen zal.

De luchtstreek van Banjoewangie was in de jaren 1788 en 1789 zoo buitengemeen ongezond geworden, dat in minder dan twee jaren tijd, twee kommandanten, de heeren *Keyser* en *Bekker* namelijk en het geheele garnizoen, bestaan hebbende uit 80 koppen ten eenen male uitgestorven is.

De toenmalige kommandant *Clemens de Harris*, een zeer kundig en ervaren man, de oorzaken hiervan niet alleen toeschrijvende aan de moerassen en bosschen die Banjoewangie omringden en in de nabijheid van het fort gelegen waren, maar ook aan andere oorzaken, en wel voornamentlijk aan de swaveldampen, waarmede de lucht in dat jaar opgevuld was, zoodanig dat het groene gras des morgens geel, en in het water dat uit de rivieren geschept wierd, eene menigte swavel gevonden wierd; en wenschende, omdeze oorzaken, en de plaatsen, van waar die swaveldampen kwamen, te onderzoeken, zond hij onderscheidene Inlanders naar verschillende kanten van den swavelberg, ten einde eenen weg naar derwaarts op te zoeken en uitvindig te maken, maar alle deze lieden kwamen van eene vruchtelooze reize terug, met de verzekering, dat de berg door ondoorkomelijke bosschen en wildernissen omringd, en zoo wel daardoor als door de vele rivieren, die van denzelven afstroomden ongenaakbaar was. De kommandant echter den aard van den Inlander kennende, wilde zich hiervan zelfs overtuigen, en besloot dierhalve, die reize te ondernemen, daartoe uitnoodigende mij, eenige inlandsche en getrouwe hoofden; alsmede den regent *Wiero Goeno*, die zich welstandshalve hiervan niet konde verschoonen.

Wij vertrokken dus op zekeren morgen met tien inlandsche jagers en eenige honderd Javanen, die de regent voor zijne bediening en bewaking medenam, naar Soeka Radja, door den kommandant aldus genaamd, als zijne geliefde plaats, dezelfde, alwaar thans de door hem aangelegde schoone koffij-tuinen staan, en waar bevorens niets dan bosschen en wildernissen te vinden waren, en vervolgden onzen weg langs het van het gebergte afstromende riviertje, bij den Inlander genaamd Banjoe Wangie of ruikend water, gedeeltelijk te voet en gedeeltelijk ook te paard, naar dat de slechte, glibberige en klipagtige wegen zulks toelieten. Al hooger en hooger klimmende, begon de avond reeds te vallen, en wij hadden reeds besloten om in dit bosch ons nacht-lager opteslaan, toen wij, maar eene bekwame plaats zoekende, tot ons aller blijdschap eene groote en ruime vlakte voor ons zagen liggen. Aan het einde van dezelve en aan den voet van eenen hoogen berg, zagen wij eene uitgestrekte negorij, waarover de regent en alle de inlanders niet weinig verwonderd waren, vermits zij die landstreek onbewoond meenden te zijn, en nimmer van inwooners hieromstreeks iets gehoord; nog minder eenige gemeenschap met hun gehad hadden. De bewooners der negorij scheenen niet alleen zeer verwonderd over onze komst, maar ook bevreesd voor ons te wezen. Eenige van hun vlugteden en verscholen zich in de bosschen; wij daarentegen waren verheugd, menschen en woningen aangetroffen te hebben, en smaakten de lieflijkheden van de rust, welke men niet dan door vermoeijenissen koopen kan. Het onaangename en moeijelijke van den weg, dien wij afgelegd hadden, wierd rijkelijk vergoed, door het gezigt van de schoonste rijstvelden, die wij hier aantroffen; dezelve waren op afhellende gronden amphitheatersgewijze aangelegd, hetwelk gevoegd bij de vele riviertjes die van de bergen afstroomden, en dienden om de rijstvelden onder water te zetten, een in der daad verrukkelijk gezigt opleverde. De bosschen waren opgevuld met een soort Jambooboomen, wier vruchten lekker van smaak zijn, en die ik nog nergens op het geheele eiland Java gezien heb, ook met aard- en andere bezien, zoomede met een soort van Boca loe of wilde vijgen, de welke veel overeenkomst hebben met de Smurnasche. De lucht was getem-

pert en aangenaam. De natuur is ten opzichte van deze landstreek bijzonder milddadig geweest. Alles wat wij zagen, getuigde van den overvloed en het geluk der lieden, die deze landstreek bewoonden. Zij noemden zich Boemies, dat is afstammelingen van het land dat zij bewonen, dan daar zij geene Mahometanen, maar heidenen zijn, de Javasche op Banjoewangie gebruikelijke taal zeer weinig kenden, met een geheel ander accent uitspraken, en het maleidsche in het geheel niet verstonden, zoo vermeende de regent dat zij geene Boemies maar verjaagde Kidoleezen en van Baly afkomstig zijn. In dit denkbeeld wierd hij gesterkt door dien zij niet alleen niet onkundig scheenen te zijn van de Palembangsche oorlogen, maar met een soort van schrik bevangen wierden, toen men hun daarna vroeg. De regent veronderstelde dierhalven, dat zij aanhangers van den Pretendent *Pangerang Willes* geweest, en na den voor hem ongelukkigen slag te Baijoe naar herwaarts gevlugt zijn. Hoe dit dan ook zij, wij konden onze nieuwsgierigheid nopens den oorsprong van dit volk niet voldoen, en moesten berusten in de verhalen die zij ons deeden, hoe onzeker en twijfelagtig die ook waren.

Van deze Negorij, aan welke de kommandant eenen naam gaf, dien ik mij niet meer herinnere, vertrokken wij wederom bergwaarts. Wij konden niet nalaten, de natuur van partijdigheid te beschuldigen ter oorzake van het oneindig onderscheid, dat zij gesteld heeft tusschen de landstreek die wij hadden verlaten en die welke wij thans bereisden. De vruchtbaarheid van den grond verdween, zoodra wij de vlakten verlieten, en de onvruchtbaarheid nam toe, naar mate wij ons verwijderden. Eerst ging onze weg over dorre, zandige en klipagtige gronden en vervolgens kwamen wij in een donker akelig bosch, in het welk de boomen zoo hoog waren en zoo digt bij elkanderen stonden, dat wij in twee dagen, die wij in hetzelve doorgebragt hebben, geen zon en ook geen vogel of ander levendig dier gezien hebben. Deze treurige praal, gevoegd bij de eenzaamheid en stilte die in dit bosch heerschte, en de slechte door de gedurige vogtigheid spiegelglad gewordene wegen, die nog daarenboven door diepe valeijen en rivieren liepen, maakte geene aangename indrukselen bij ons, wij wierden mismoedig en kregen berouw, die reize ondernomen te hebben. Echter op den derden dag wierd het bosch eensklaps helder en wij hadden hoop eene uitkomst te vinden, welke hoop ook schielijk vervuld wierd door het geklap en vreugdegeschreeuw van onze jagers die vooruitgegaan waren, om het bosch, daar waar het ondoorkomelijk was, door te kappen. Wij wierden als toen verrukt door het gezicht van eene vlakte, die veel grooter was dan die welke wij voor drie dagen hadden verlaten. Dezelve was bijna onafzienbaar en opgevuld met kleine bergen en heuveltjes, waarop ontelbare hartebeesten vreedzaam graasden; dezelve waren minder wild dan wij vermoedden, zoodat wij hun gemakkelijk op 80 a 60 schreden naderen en dood chieten konden. De aangename en verrukkelijke gezigten die wij hier hadden, kunnen onmogelijk beschreven worden, naardien het niet wel doenlijk is, een denkbeeld te geven van voorwerpen, die door geene taal kunnen worden uitgedrukt, en die men dien te zien, om daarvan al het schoone te ontwaren en die indrukselen te gevoelen, die dezelve verwekken.

Het doel van onze reize lag in schrikbarende Majesteit voor ons, maar op eenen afstand die het ondoenlijk maakte, hetzelve nog dienzelfden dag te bereiken. Wij zochten derhalven naar eene geschikte plaats, om voor dien dag uit te rusten en ons nachtleger op te slaan. Dezelve te vinden was niet moeijelijk. Wij verkozen daartoe een allerverrukkelijkst, digt bij een klaar en helder water gelegen heuveltje, alwaar de Javanen dadelijk hutten van bamboes bouwden en ons nagtleger gereed maakten van bladeren. Het begon buitengewoon koud te worden, weshalven de Javanen eene menigte vuren aanmaakten, zoo om zich te verwarmen, als mede ter verjaging van den tijger, die zich in de verte met een verschrikkelijk gebrul hooren liet.

(Het vervolg hierna.)

ZUCHT NAAR 'T VADERLAND.

Vrolijk juicht het moede ros,
Als het, van zijn banden los,
Zaâi en akker pan ontheven,
Bij het zinken van den dag
Vrij zijn leden rekken mag,
Aan de wei te rug gegeven.

ô Dan schudt het hals en lijf,
Van den harden arbeid stijf;
Springt en huppelt, speelt en dartelt;
Wentelt door het malsche kruid;
Hinnikt het genoegen uit,
Dat geheel zijn borst doorpartelt.

't Riekt den balsem van het gras,
't Frissche van de waterplasch
Die zijn heete dorst mag koelen
't Voelt zijn vrije leden met,
Of het werpt zich in den vliet,
Om het zweet zich af te spoelen.

Doet gij minder, droeve mensch
Aan den eindpaal van uw wensch;
Van des lichaams last ontslagen;
Van het harde toomgareel,
Mondgebit, en lendenzeel,
't Lange leven lang gedragen?

Als een zuizende avondlucht,
Daar gij van vermoeidheid zucht,
U haar zoet laat tegenvlieten,
Aâmt ge dan niet, blij te moê,
Dat verkwikkend windjen toe,
Om uw ziel in uit te gieten?

Ja, gij doet het, ja gij hijgt
Dat een zon ter kimme zijgt,
Die uw' folter uit moest maken.
Ja, gij werpt uw stofkleed af,
Voor de koele rust van 't graf
En een zaliger ontwaken.

BILDERDIJK.

AANSTIPPINGEN.

66
―
29

Vastes désirs d'un bien immense,
Comment avez vous pu vous former dans mon sein?
D'où vient que je concois la flattense espérance
D'un bonheur qui n'a point de fin?

44
―
30

Zwischen Sinnenglück und Seelenfrieden
Bleibt dem Menschen nur die bange Wahl,
Auf der Stirn des hohen Uraniden
Leuchtet ihr vermählter Strahl.

37
―
31

Wer schon der Wahrheit milde Herrschaft scheut,
Wie trägt er die Nothwendigkeit?

63
―
32

... combien j'en ai vu; dans leur folie extrême,
Livrés à d'éternels combats,
De l'incredulité soutenir le systême
Que leur esprit confus désavouait tout bas!

10
―
33

Es liebt die Welt das Strahlende zu schwärzen,
Und das Erhabne in den Staub zu zieh'n,
Doch fürchte nicht, es giebt noch schöne Herzen,
Die für das Hohe, Herrliche entglüh'n.

25
―
34

Der hat nie das Glück gekostet,
Der die Frucht des Himmels nicht
Raubend an des Höllenflusses
Schauervollem Rande bricht.

58
―
35

Handelt! durch Handlungen zeigt sich der Weise
Ruhm und Unsterblichkeit sind ihr Geleit,
Zeichnet durch Thaten die schwindenden Gleise
Unserer flüchtig entrollenden Zeit.

Bekendmaking.

OP den 30sten september 1820, ingevolge de gedane bekendmaking in de courant van den 23sten bevorens, uitgeloot zijnde de volgende papieren van krediet der 19 Probolingo-loterij, als:

Van Rijksdaalders 1000 *van 48 stuivers ieder, gemerkt* litt. A, 10 *stukken.*

Nos. 22, 44, 74, 93, 159, 64, 78, 197, 173, 16,

Van Rijksdaalders 500 *van 48 stuivers ieder, gemerkt* litt. B, 15 *stukken.*

Nos. 192, 147, 228, 227, 131, 212, 72, 115, 215, 96, 121, 239, 151, 6, 26.

Van Rijksdaalders 400 *van 48 stuivers ieder, gemerkt* litt. C, 20 *stukken.*

Nos. 254, 10, 69, 17, 22, 108, 93, 357, 55, 178, 120, 210, 296, 112, 276, 304, 344, 236, 119, 105.

Van Rijksdaalders 300 *van 48 stuivers ieder, gemerkt* litt. D, 25 *stukken.*

Nos. 44, 72, 248, 266, 5, 133, 8, 252, 408, 250, 499, 9, 347, 375, 212, 392, 411, 447, 268, 325, 404, 409, 93, 135, 485.

Van Rijksdaalders 200 *van 48 stuivers ieder, gemerkt* litt. E, 35 *stukken.*

Nos. 533, 22, 695, 146, 673, 221, 513, 586, 551, 59, 49, 622, 544, 672, 110, 5[illegible], 229, 363, 699, 183, 688, 10[illegible], 33, 18[illegible], 219, 490, 176, 11, 365, 484, 50, 523, 14, 63, 394.

Van Rijksdaalders 100 *van 48 stuivers ieder, gemerkt* litt. F, 100, *stukken.*

Nos. 1228, 1549, 1934, 398, 351, 1199, 453, 1581, 1477, 1385, 10, 1573, 1168, 1105, 523, 330, 505, 932, 675, 975, 1211, 43, 1078, 854, 1578, 1707, 498, 302, 1868, 1636, 1171, 205, 1876, 1564, 656, 1592, 277, 157, 1570, 774, 440, 1065, 1429, 40, 1161, 917, 1779, 213, 501, 662, 475, 1970, 305, 80, 669, 251, 149, 919, 791, 1883, 942, 423, 1528, 987, 1053, 470, 1871, 1489, 378, 719, 638, 220, 1737, 1377, 216, 1153, 1897, 303, 878, 260, 1154, 1338, 1096, 1095, 1735, 410, 1654, 1323, 1928, 1893, 1615, 437, 283, 839, 1941, 1076, 1083, 1251, 1827, 815.

Wordt hiervan bij deze kennis gegeven, zoo mede dat de residenten te Batavia, Samarang en Sourabaija zijn gekwalificeerd die papieren op vertoon, na dat dezelve voor den ontvangst behoorlijk zullen zijn gekwiteerd en met overgifte van dezelven, van en met den 15 october aanstaande inte wisselen.

BATAVIA, *den* 30 *september* 1820.

Ter ordonnancie van de hoofd directie van financien.

De secretaris,
Bij indispositie.
De hoofd-kommies,
VEECKENS.

Bekendmaking.

DE hoofd-directie van financien maakt bij deze bekend, dat op denzelfden voet als voor het loopende jaar heeft plaats gevonden, zoo als te zien is in de Couranten van den 26 junij 1819 en daarop volgende, bij publieke uitbestedingen, te houden door de residenten van Batavia, Samarang en Sourabaija, zal worden gecontracteerd voor de leverancie van kleeding-stukken voor alle troepen, alsmede voor alle equipementsstukken, zadels, tuigen enz. mitsgaders voor de fournituren in de casernen en hospitalen, en voor zoodanige ongeconfectioneerde stoffen als voor het jaar 1820 benoodigd zullen worden bevonden, te weten:

Te Batavia;

Voor het benoodigde in de 1ste groote militaire afdeeling, Banca, Malakka en Padang.

Te Samarang,

Voor het benoodigde in de 2de groote militaire afdeeling, Makasser en Borneo.

Te Sourabaija,

Voor het benoodigde in de 3de groote militaire afdeeling, en in de Moluksche eilanden.

Zullende behoorlijke modellen van alle de benoodigde artikelen op de drie hoofdplaatsen der afdeelingen, bij de onder-inspecteurs der militaire administratie aanwezig zijn, bij wien tevens alle informatien omtrent deze leverancie zullen kunnen worden bekomen; voorts, dat degenen welke mogten genegen zijn voor deze leverancien, het zij geheel of gedeeltelijk inteschrijven, hunne billetten van inschrijving voor of uiterlijk op den 15 november aanstaande aan de residenten van de bovengenoemde hoofdplaatsen zullen moeten inzenden, welke bevatten moeten eene naauwkeurige opgave van den prijs vol uit geschreven, waarvan de gegadigden de levering der onderscheidene artikelen willen aannemen; en eindelijk, dat even als in dit jaar geschiedt, ter aanmoediging der leveranciers bij het aangaan van contracten aan hen zal worden toegezegd, het bekomen van een doorloopend voorschot, berekend naar de presumtieve behoeften van drie maanden, hetwelk in het laatste kwartaal van het contract zal worden verrekend.

BATAVIA, *den* 19 *october* 1820.

Ter ordonnancie van de hoofd-directie van financien.

De secretaris,
Bij indispositie,
De hoofd-commies,
VEECKENS, fec.

Bekendmaking.

DE resident van Batavia zal, ingevolge daartoe bekomen last, op zaturdag den 28 october aanstaande, des morgens ten negen ure precies, in het locaal van de Beurs, voor rekening van het Gouvernement op de gewoone voorwaarden, in het openbaar opveilen en verkoopen:

10,000 pikels koffij.
5,000 ,, tin.
120 balies kamfer.

BATAVIA, *den* 28 *october* 1820.
De resident voornd.
J. DE BRUIJN.

Bekendmaking.

DE inspecteur van financien en waarnemende resident van Samarang, maakt bij deze bekend, dat de wagen-post om de zuid, van Samarang tot den Ampel, ingevolge resolutie van Zijne Excellentie den Gouverneur Generaal in Rade, van den 6den juni jl. n°. 6, in werking gebragt is.

De inspecteur van financien en waarnd. resident voornd.
H. J. DOMIS.

SAMARANG, *den* 9 *october* 1820.

Bekendmaking.

DE hoofd-inspecteur der waterstaat op Java, verwittigd het publiek, dat het gedeelte der weg langs het kampement van Weltevreden, van de kruisweg bij de Schouwburg tot aan de weg van Goenong Saharie, ter oorzake van de vernieuwing der beschoeijing, tot nadere kennisgeving voor de passage met rijdtuigen zal gesloten zijn.

Batavia, den 6 *october* 1820.
De hoofd-inspecteur voorn.
J. PEEREBOOM, BZ.

Bekendmaking.

DE kommissie van onderwijs voor Batavia en omliggende plaatsen, brengt bij deze ter kennis van het publiek, dat met alteratie in zoo verre, van het door mevrouw *Bron*, in der tijd uitgegeven prospectus, de door haar opgerigte institutie van middelbaar onderwijs voor jonge jufvrouwen, als nu is opengesteld voor *dertig* leerlingen, en zulks naar verkiezing al dan niet met het genot van de zoogenaamde geheele of halve kost.

Dat voor onderwijs alleen, gegeven wordende van des morgens *negen* tot des namiddags *drie* uren, zal moeten worden betaald voor iedere leerling, *vijftien* spansche matten 's maands.

Voor onderwijs met genot van de halve kost *twintig* spaansche matten 's maands.

En voor onderwijs, kost en inwooning te gelijker tijd, voor iedere leerling *dertig* spaansche matten 's maands; buiten en behalve de verdere bepalingen voorkomende in het prospectus.

Ter ordonnancie der kommissie van onderwijs voornoemd.
De secretaris derzelve.
J. VAN DER VINNE.

Batavia, den 13 *october* 1820.

Advertentie.

ALZOO aan president en leden in den raad van justitie te Samarang, door *W. N. Chapman*, inwoonder te Samarang, bij rekwest is te kennen gegeven, dat hij suppliant, van het Gouvernement had geobtineerd brieven van beneficie van cessie met committimus aan dezen raad onder openlegging der redenen die hem suppliant bewogen hebben dezelve te verzoeken, en welke brieven van cessie mitsgaders de staat van zijnen boedel vertoond heeft, en dien ten gevolge aan hem verleend zijnde citatie tegen zijne crediteuren met de clausule van edicte, voor zoo veel de onbekende aangaat.

ZOO IS HET, dat ik *D. Pijl*, deurwaarder en eerste gezworen exploicteur van welmelden raad, namens de Hooge Overigheid dezer landen, dagvaarde alle zijne crediteuren omme op den achtsten november aanstaande, te compareeren ter gewoone rolle van meermelden raad, des morgens ten half acht uren, ten einde te zien stellen een curator over des cessionants goederen die de behandeling derzelve zal hebben tot anders bij den regter zal zijn geordonneerd, mitsgaders te aanhooren eisch tot interrinement van des cessionants geobtineerde brieven van cessie voornoemd, met intimatie dat het zij zijlieden compareeren of niet nogthans tot het interrinement zal worden voorts geprocedeerd als naar behooren.

Aldus gepubliceerd en geaffigeerd te Samarang den 7den october 1820.

De eerste deurwaarder en gezworen exploicteur bij welmelden raad.
D. PIJL.

Post-kantoor te Batavia.

WORDT ter kennis van het publiek gebragt, dat aan het post-kantoor te Batavia pakketten ter verzending van brieven geopend zijn, om te worden verzonden

naar	schip	kapitein
Amsterdam,	*Ned. Betsij & Carolina*,	Schröder.

Waarvan het pakket den 21sten dezer zal gesloten worden.

Dito,	*dito. Christina Bernardina*,	H. [F. Zijlstra.
Dito,	*Deensche, Indiske Packet*,	Bruhn.
Calcutta,	*Ned. brik Tweed*,	J. Jackson.
Ternaten,	*dito. Succes*,	L. Weintre.

welke in lading liggen en in den loop dezer maand zullen zeilen.

De brieven of pakketten uit de oostelijke districten kunnen ter verdere verzending onder adres van den postmeester aan de post-kantooren te Samarang en Sourabija, worden bezorgd.

Post-kantoor te BATAVIA, *den* 19*den october* 1820.
De postmeester te Batavia.
C. MUIJSKEN.

Wisselkours.

BATAVIA, *den* 5*den october* 1820.

Op Holland, 3-m. zigt, 52 *fl. Il. Ct.* per *Sp. mat.*
Op Engeland, 3-m. zigt, 5 *schell.* per *dito.*
Op Bengalen, 1-m. zigt, 200 *sicca ropijen* per 100 *Sp. matten.*

** HEDEN overleed alhier in den ouderdom van zeventig jaren, zes maanden en negen en twintig dagen, mijn waarde vader *Jonathan Daniels*. Vrienden en bekenden worden verzocht mij van rouwbeklag te verschoonen. –

CHERIBON, *den* 7 *october* 1820.
A. DANIELS.

DE ondergeteekende voornemens zijnde naar Europa te vertrekken, noodigt ieder die eenige pretensien op hem heeft, zich tot vereffening derzelve te vervoegen bij de heeren *Colville, Jutting & Co.*

DAVID MUNRO.

Batavia, 12 *oct.* 1820.

THE undersigned intending shortly to proceed to Europe, — any claims against him, please make known for settlement to *Colville, Jutting & Co.*

DAVID MUNRO.

Batavia, 12*th Oct.* 1820.

Advertentie.

DIE iets te vorderen heeft, dan wel schuldig is aan den boedel van wijlen den heer *F. P. Senea*, alsmede degenen ten wiens behoeve de overledene zich als borg mogt hebben geinterponeerd, gelieven daarvan ten spoedigste opgave of betaling te doen aan de ondergeteekende geassumeerde executeuren.

H. P. SEENA.
A. W. N. VAN GENT.

Advertentie.

AL wie iets te pretenderen heeft of schuldig is aan den boedel van wijlen den heer *Roucloux*, in leven 1ste luitenant bij het 18de regement, gelieve uiterlijk binnen twee maanden zulks aan te geven bij de ondergeteekende kommissarissen.

ELOUT, *kap.* 18*de regt.*
WAGENER, 1*ste luit.* 18*de regt.*

DIE iets te pretenderen heeft aan de *societeit de militaire eendragt*, gelieve zig voor den 30 dezer te adresseeren, aan den luitenant kolonel van het battaillon pionniers.

MUNTINGHE.

Advertentie.

DE ondergeteekendens, maken mits dezen aan het geëerd publiek bekend, dat zij zich te samen tot oprigting van een negotie-huis hebben geassocieerd, en in hetzelve voorhanden zijn; alle soorten van goederen, welke tot civiele prijzen bij hun worden verkocht, waaronder jagtgeweeren en floretten, een fraaij assortiment muziek, wijn, genever, enz. enz.

Batavia, 7 *october* 1820.
H. A. V. D. TOORN.
A. FETMENGER.

Binnen Nieuw-poort-straat, naast den heer de Haart.

Notice.

ALL persons having claims against the Estate of the late Captain *William Wyllie*, of the brig Adventure, of Batavia, are requested to lodge the same with the undersigned his Executors, and all those indebted to the said Estate will please make payment to them of their debts within one month from this date.

GEO. HASWELL.
J. COLVILLE.

Batavia, 4*th Oct.* 1820.

** HEDEN morgen overleed mejuffrouw de wed. *Schwartze* geb. Pieper, in den ouderdom van omtrent 74 jaren. Die haar gekend hebben, zullen gevoelen wat hare vrienden door dit verlies missen.

Allen die iets van de overledene te vorderen hebben, dan wel schuldig zijn, gelieven daarvan binnen den tijd van zes weken, gerekend van heden opgave te doen aan

de executrice en executeur.
wed. NAGEL,
J. G. WOLFART.

Batavia, den 7 *october* 1820.

ALLE degene die iets te pretenderen hebben, ofte verschuldigd zijn aan den boedel van den kapt. *van Damme*, van het 18 regt. inf. op den 30 sept. ll. te Weltevreden overleden, gelieve daarvan opgave of betaling te doen, uiterijk voor den 15 november aanstaande, aan

de kommissarissen in gem. boedel
KIRCHMAIJER, *kapt.* en
MEIJER, 1*ste luit.*

DE ondergeteekende, binnen kort na Europa met hare zuster *H. Griepman*, vertrekkende, heeft tot haren gemagtigden aangesteld, den heer *C. F. Hornoff*. Alle degenen, welke iets van hun te vorderen hebben, of verschuldigd mogten zijn, adresseeren zich binnen den tijd van een maand aan gemelden gemagtigde.

B. GRIEPMAN,
Wed. *Z. van Hek.*

SOURABAIJA, *den* 10 *october* 1820.

EEN ieder dewelke eenige pretentien zoude vermeenen te hebben op de nalaten-

(*Het vervolg in het tweede Bijvoegsel.*)

TWEEDE BIJVOEGSEL DER BATAVIASCHE COURANT.

ZATURDAG, *den 21ſten* OCTOBER, 1820.

(Vervolg van het Bijvoegſel.)

ſchap van den overledenen heer *H. J. van de Ven*, ofte daarvan iets verſchuldigd is, wordt verzocht de vereiſchte opgave te doen voor het einde der loopende maand, aan *T. H. Groote*, in het gebouw der Harmonie op Rijswijk, mede executeur in gemelde nalatenſchap.

Batavia, den 1 october 1820.

De executeuren testamentair.
T. H. GROOTE.
B. ABRAMS.

Advertentie.

ALLE degenen die iets te pretenderen hebben van, dan verſchuldigd zijn aan den boedel van wijlen den burger *Jonathan Daniels*, gelieven daarvan opgave te doen binnen den tijd van zes weeken van heden gerekend, aan den executeur en erfgenaam *Augustijn Daniels.*

CHERIBON, *den 10 october 1820.*

Advertentie.

DIE iets te vorderen heeft, dan wel ſchuldig is aan den boedel van wijlen den heer *A. Korten*, alsmede degenen ten wiens behoeve de overledene zich als borg mogt hebben geïnterponeerd, gelieven daarvan binnen den tijd van eene maand opgave of betaling te doen aan de ondergeteekende testamentaire executeuren.

J. G. BOCKEMOHL.
C. HEIJER.

En verders zijn bij J. G. Bockemohl, te bekoom n hollandſche Canaries.

DE ondergeteekende binnen kort repatriërende, verzoekt dat zijne ſchuldeiſchers zich voor ultimo november bij hem willen vervoegen, om betaling te erlangen.

De luit. kolonel.
N. SCHMITT.

SAMARANG, *15 october 1820.*

Bekendmaking.

ALLE diegene de welke iets verſchuldigt zijn aan het negotie huis van de ondergeteekenden, worden verzocht ten fine van liquidatie daarvan zoo ſpoedig mogelijk af betaling te doen.

J. VAN REENEN & Co.

DE ondergeteekende, maakt bekend dat zijn zoon *Charles de Nijs* voor eenige tijd deze colonie verlaten heeft. Indien hij eenige ſchulden mogt agter gelaten hebben, zullen dezelve door den ondergeteekende voldaan worden.

A. DE NIJS.

BATAVIA, *den 17 october 1820.*

DE ondergeteekende voor eenigen tijd deze kolonie verlatende, verzoekt een ieder welke van hem iets te vorderen heeft, om daarvan opgaaf te willen doen voor ultimo November aanſtaande.

F. THIJSSENS, *kapt.*

SOURABAYA, *den 10 october 1820.*

Vendu Advertissementen.

Door Vendumeesters zullen de volgende Vendutien worden gehouden, als:

Op Maandag den 23 october.

VOOR het negotie huis van de heer *Leps*, ſtaande in de binnen Nieuwpoort ſtraat, van ſlaven, rijtuigen, paarden, meubelen, en eenige zilverwerken, roodewijn, genever, brandewijn, doerias, neteldoeken, lakens en caſimieren, dubbelde muur ſtolpen etc., benevens een fraaije draaij orgel ſpelende 30 airs, en andere goederen meer.

Op Dingsdag den 24 october.

VOOR het negotie huis van de heeren *Colville, Jutting & Co.*, ſtaande aan de westzijde van de Groote rivier, van brandewijn, madeira wijn, ligt en zwaar bier, genever, glaswerken, lakens, &a. &a. &a.

Op Woensdag den 25 october.

VOOR het negotie huis van de heer *Trentoſskij*, ſtaande in de binnen Nieuwpoort ſtraat, van lakens in zoorten, nanquinetten, Madras gewerkte dams kleedjes, gekoulcurde veeren, naaijgaaren, ſnaldekokers, werkdoosjes, billard-ballen, wasdoeken, toom-hoeden, terpentijn olie, gekookte lijn-olie, jagt en ander geweeren, genever in kruiken en kelders, roodewijn, gezoute vleesch, en eenige andere proviſie goederen.

Op Donderdag den 26 october.

VOOR het negotie huis van de heer *L. Miero*, ſtaande aan de westzijde van de Groote rivier, van juweelen, goud, zilver en pleet werken, paarlen twee fraaije bendies en een vis a vis, fijne lijwaten, Engelſche halve kouſſen, meſſen en vorken, Hollandſche roode wijn in kisten van 4 dozijnen, goede ſlaven en ſlavinne, en andere goederen meer.

Op Vrijdag den 27 october.

VOOR het toko huis van den Chinees *Souw Kongko*, ſtaande buiten de voormalige Nieuwpoort ſtraat, voor rekening des boedels van wijlen *Ong Kwannio*, van thee, lijwaten, goud werken, en andere goederen meer.

Op den 30 october 1820.

ZAL door vendumeesteren ten overſtaan van eene kommisſie uit den raad van justitie te Batavia, worden verkocht ter plaatſe alwaar ten dien dage vendutie zal gehouden worden, de volgende vastigheden.

No. 1. Zeker ſtuk tuin land genaamd Tjampadak, gelegen omtrent 3 uurgaans zuidoostwaarts buiten deze ſtad in het oosterveld het blok R, ſub No. 47.

No. 2., Zeker ledig ſtukje tuin land gelegen omtrent 3 uurgans zuidwaarts buiten deze ſtad even boven de post Mr. Cornelis, of in het oosterveld het 21 deel van het blok L, ſub No. 80.

No. 3. Zeker ſtuk tuin land en een gedeelte uit eene meerdere partij thans te zamen gemaakt bebouwd met een ſtenen huis, combuis, paarde ſtallen, en wagen huis ſtaande en gelegen buiten deze ſtad in het oosterveld het 21 deel van het blok L, ſub No. 26, 27, en 28.

No. 4. Zeker twee ſtukjes tuin land en een restant thans te zamen getrokken en tot een gemaakt, bebouwd met een huis van ſteen, planke en bamboeſe bij gebouwen alle met adap gedekt ſtaande en gelegen omtrent 2. à 3. uurgaans zuidwaarts buiten deze ſtad in het oosterveld het 21. deel van het blok L, ſub No. 24, 25, en 26.

Voorts zoo als de gedachte vastigheden ter plaatſe voorn: gelegen en toebehoorende zijn aan *J. Beijvank.*

Daar omme is er iemand, die eenig regt, actie, of toezegging op voorn: vastigheden zoude willen pretenderen, en zich oppoſeren tegen de voorn: executie en verkoping, die kome en make het mij onderteekende bekend.

Die gading heeft om de voorn: vastigheden te koopen die kome ten dagen, ure en plaatſe voorn: aanhooren de konditien en doe zijn profijt.

Aldus gedaan en gepubliceerd na voorgaande klokslag van de puije van het raadshuis te Batavia op den 13 october 1820.

De deurwaarder en gezworen exploiteur bij den raad van justitie te Batavia.

DE BOER.

Advertentie.

IN den loop der maand november aanſtaande, zullen bij openbare vendutie verkocht worden, de ondergemelde vastigheden, toebehoorende aan den boedel van wijlen den wel-edele geſtrengen heer *J. A. van Braam*, als:

Een hecht en ſterk ſteenen woonhuis, benevens ſtallingen, ruime koetshuiſen, combuis, dispens, ſlaven-vertrekken en tuin, door den overledenen bewoond geweest, ſtaande even boven Weltevreden.

Een ſteenen woonhuis, benevens de noodige bijgebouwen, ſtaande en gelegen naast het voorengemelde perceel.

Het land *Laanhoff*, met het daarop ſtaande ſteenen woonhuis en verdere bijgebouwen, ſtaande en gelegen aan den wester-weg boven Tana-abang.

Alsmede een ſtuk tuin, wei, en zaailand, genaamd *Bantar Petce*, gelegen nabij Buitenzorg.

Batavia, den 14 oct. 1820.

Verkooping op de Beurs.

OP zaturdag den 21 october, van 11 tot 12 ure 's middags, voor rekening des boedels van wijlen *W. G. Lamberger*, twee aandeelen in de Javaſche aſſurantie ſocieteit, overeenkomstig het geadverteerde in de couranten no. 39, 40 en 41; zullende precies ten 12 ure, ten overſtaan van heeren kommisſarisſen uit de deſolate boedelkamer, de inſchrijvings-biljetten door de directie der ſocieteit voornoemd geopend worden.

Advertentie.

UIT de hand te koop of te huur, door het vertrek van den eigenaar, het landgoed *Bidara Tjiena*, met deszelfs heeren huizinge en bijgebouwen, huismeubelen. ect

Voorts te koop, een ſpan van vier wel gedresſeerde ſchimmel-paarden, twee bendijpaarden en een goed gedresſeerd Arabiſch rijdpaard, adres bij voormelden eigenaar aldaar.

Advertentie.

IN het laatſte van deze, of in het begin van de volgende maand, zal publiek en voor afbraak, worden verkocht, een huis, cum ſuis bijgebouwen, ſtaande en gelegen aan de oostzijde van de Tijgers-gragt, toebehoorende aan de weduwe *Kamphuis*, en bewoond geweest door de nu wijlen *J. C. Kloeg.*

Uit de hand te koop.

DE landen Asſam en Tjentiga onder zeer aannemelijke voorwaarden, te bevragen bij *Leps & Co.*, in de ſtad en bij den eigenaar *D. Popkens.*

Te koop.

OP voordelige conditien, de landen KALIE DRAS en POERIS, te bevragen bij den teekenaar

P. ARENDS.

Advertentie.

Bij *Leps & Co.* nu pas aangebragt, beste Chinsurah sigaren; cardemom; Bengaalsche zeep; Hollandsch touw-werk; lijnolij; maroquin-leder; passement, hagel, en kruit, tafel-serviesen voor 100 personen; muur-stolpen; spiegels en schilderijen; laken; casimieren; linnen; neteldoek; hoeden; etc.; rodewijn van Eilinckhuizen; madera; cognac brandewijn; genever; etc. bijouterien; parfumerien; etc.

Bij *G. Rensing*, op de Voorrij, naast de Stads Apotheek, zijn te bekomen SIGAREN, van het landgoed *Slapajang*.

Te koop.

EEN groot, donker-bruin, langstaart, en goed gedresseerd Cadoe RIJDPAARD; te bevragen ter lands drukkerij.

TE koop en te bevragen ter lands drukkerij, een bendij met tuig, voor gereede betaling.

Bij de heeren *Colville Jutting & Co.*, zijn te bekomen de volgende goederen, pas aangebragt van Rotterdam met het schip ELISABETH JOHANNA, kapt. *W. Lucas*, als genever, wijn, hammen, bier, drogerijen en eenige extra fraaije schilderijen eet.

Bij *J. Barbier*, zijn te bekomen, vruchten op brandewijn en azijn, olijven, salade-olij, rode bourdeaux wijn op vaten en kisten, conjac brandewijn in kisten, muscat-wijn, Manilla-sigaren, dames-werkdoosjes met musiek, verder alle soorten van fraaije galanterie goederen.

KOLONELS uniform-gallon te koop; bij *J. Nowak*, corps muzikanten op Weltevreeden.

Te koop

EEN ter Lands-drukkerij te bevragen; een goed rijd-paard, en een schimmel wagen-paard.

Bij *Munnik* in de Koestraat is te bekomen beste Roozen- Bergamot- en Javasche Klappus olie.

Te koop.

EEN zeer gemakkelijke reis-wagen voor vier personen, adres op Weltevreden bij den kolonel

J. C. SCHULTZE.

Advertentie.

TE koop op Roea-malacca no. 23, en aangebragt met het schip het SCHOON-VERBOND, kapt. *Wegenar*, zeer goede Europische provisien; en waar onder Lijdsch bier, zoo als de vorige reis door hem is aangebragt.

P. F. WEGENAAR.

Advertentie.

PAS aangebragte goederen van Holland, als;
- Ansjovisch in potten, rook vleesch en hammen,
- Boter in ½ en ¼ vaatjes,
- Zoetemelksche en leijdsche kaazen,
- Banquet, pruimen, rozijnen en amandelen,
- Bier, zeltzer en piermonts water,
- Liqueuren, als curaçao, anizette, nevens maag elixir, enz.
- Mallaga, bergerak en roode wijn, als ook nog
- Keukenzuuren,
- Bengaalsche tafellakens en servetten,
- Speelende snuifdoozen,
- Parfumerien, haarspelden, kousen, enz.

zijn te bekomen bij

J. F. TRENTOWSKIJ.
in de binnen-nieuwpoort-straat.

Bij de ondergeteekenden, in het logement op Weltevreden, is te bekomen alle zondag tegens gereede betaling, goed kalf en rund vleesch, mits des daags te vooren besproken, of besteld.

wed. WINKELAR.

BATAVIA, *den 19 october 1820.*

Bij *van Putten & Co.*, voor gereed geld te bekomen, beste westfaalsche hammen, versche delfsche grasboter, lijn olij, rode en andere wijnen, voorts een extra fraaije partij goud en zilverwerk, merinosse doeken en andere goederen meer, pas aangebragt per het schip HET SCHOON VERBAND, kapitein *P. F. Wegener.*

Advertentie.

Bij *J. Doornik*, ten huize van *P. M. Meijer*, op de Groote-roeamalacca no. 12, zijn te bekomen de volgende goederen, pas aangebragt van Rotterdam met het schip ELIZABETH JOHANNA, kapitein *W. Lucas*, als: Zwitsersche en zoetemelksche kazen, roodewijn, genever, hammen, Delphsche booter, gerookte ribben, gerookte tongen, sauzijs de Bologne, eau de cologne, pennemessen, batist, vrouwen en mans kousen, chitzen, glaswerk, schoenen in soort, enz. enz.

Voor vracht en passage,

NAAR ROTTERDAM, AMSTERDAM of ANTWERPEN met het extra snelzeilend gekoperd schip ELISABETH JOHANNA, kapt. *W. Lucas*. Hetzelve zal spoedig met laden aanvangen, adres bij de heeren *Colville Jutting & Co.*

BATAVIA, *den 12 october 1820.*

Vracht,

NAAR SAMARANG EN SOURABAIJA.

MET het schip MARIA LOUISA, te bevragen bij *D. von Franquiemont.*

Advertentie.

PASSAGIE NAAR ROTTERDAM, met het snelzeilende, gekooperde schip, MARIJ, kapitein *Alexander*, hetgeen gereed legt om te vertrekken, wordt als nog aan een of twee passagiers de overvoer naar Rotterdam aangeboden. Adres aan den kapitein ten kantore van de heeren *van Rijk, Prediger & Co.*

BATAVIA, *den 11 october 1802.*

For Freight to Calcutta.

THE Brig TWEED, Captain *Jackson*, to sail in a few days.

SKELTON & CO.

Batavia, 5 Oct. 1820.

VOOR ROTTERDAM, het Nederlandsche schip CONCORDIA, kapitein *Nobel*, zal met medio November zeilen; neemt goederen op vracht en passagiers. Adres ten kantoore van *Romswinckel & Brandt.*

Passage naar Amsterdam,

MET het snelzeilende gekoperde schip INDIA PACKET, kapitein *Bruhn*, is bijzonder wel ingerigt voor den overvoer van passagiers, en zal binnen drie weken zeilen. Adres bij *Colville, Jutting & Co.*

BATAVIA, *19 october 1820.*

Vracht en Passage,

Naar Calcutta.

HET nieuwe schip GEORGE CRUTTENDEN, kapt. *Bowman*, zaal in het begin van november zeilen naar Calcutta, langs de straat Malacca. Voor vracht of passagie, adres bij *Skelton & Co.*

Freight or Passage,

To Calcutta.

THE new ship GEORGE CRUTTENDEN, Capt. *Bowman*, will sail about the 1st November for Calcutta, via the Straits of Malacca. For Freight or Passage, apply to Messrs. *Skelton & Co.*

October 19th 1820.

Wissels op Holland.

TE bekomen bij *Colville, Jutting & Co.*

Te koop.

WISSELS op London en Amsterdam, adres aan *A. L. Forestier & Co.*

Groote-rivier, Westzijde.

For Sale.

BILLS on London or Amsterdam, apply to *A. L. Forestier & Co.*

Great-river-street, West-Side.

MET toestemming van het Gouvernement, de stads apotheek, bevorens toebehoord hebbende aan den heer *J. L. Heijmeriks*, thans verplaatst zijnde op de Voorrij, even buiten de voormalige Nieuwpoort, in het huis laastelijk bewoond door den heer *J. Ekenholst*, beveeld zig de ondergeteekende in de gunst van het geeerd publiek.

Batavia, den 5 october 1820.

H. VAN BAKKENES,
Stads Apotheear.

MEN verlangt een schrijver, adres bij *Leps & Co.*

Meyrouw le BAILLY.

Kampement Weltevreden.

HEEFT d'Eer aan het publick alhier bekend te maken, dat zij ten haare huize lessen in de *Dans* zal geven, alsmede in de *Stad*, de geene welke haar met hun vertrouwen gelieven te vereeren, adresseeren zich in de *Bamboes Caserne* No. 113 *te Weltevreden.*

WELTEVREDEN 18 October 1820.

F. le BAILLIJ.

*** *Ter Lands-Drukkerij wordt, tegen betaling van f 6:-:-, afgeleverd het Naamboekje voor het 2de halfjaar 1820.*

TE KOOP, *ter Lands-Drukkerij Nederlandsche* Staats-Almanakken *voor het Jaar 1820 à f 7:-:-*

GEDRUKT TE BATAVIA,
ter Lands Drukkerij.